

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2022-05-05

Diarienummer 0190/22

Handläggare

Britta Timan

Telefon: 031-368 04 56

E-post: britta.timan@stadshuset.goteborg.se

Motion av Bettan Andersson (V) och Erik Norén (V) om att öka möjligheterna för barn som lever i ekonomisk utsatthet att delta i föreningslivet

Motionen

Bettan Andersson (V) och Erik Norén (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar att socialnämnderna får i uppdrag att ta fram riktlinjer för hur ekonomiskt bistånd ska kunna ges till barnfamiljer för att betala avgifter och utgifter kopplat till barnens idrottsaktiviteter. Vidare föreslås att idrotts- och föreningsnämnden och socialnämnderna får i uppdrag att i samverkan med föreningar vidta åtgärder för att öka deltagande inom idrotten och föreningslivet bland barn och deras föräldrar i utsatta områden. Idrotts- och föreningsnämnden föreslås också få i uppdrag att ta fram riktlinjer för hur de kan stötta föreningar ekonomiskt i de fall de inte tar in medlemsavgifter för barn som lever i ekonomisk utsatthet och inte har råd att betala medlemsavgifter eller liknande till föreningen.

Motionärerna framhåller att alla barn har rätt till en meningsfull fritid. Barn till föräldrar som har lägre utbildning, låg inkomst eller är utlandsfödda upplever en sämre fritid än andra barn. Deltagande i organiserade idrottsföreningar är ojämnt. Samtidigt har till exempel idrottsföreningar en unik möjlighet att bryta segregation och utanförskap, då barn möts över skolgränser och mellan bostadsområden.

I motionen beskrivs också att många familjer inte har råd att betala medlemsavgiften och ibland är det bara några hundralappar som avgör om barnet kan vara med eller inte. Sport är dyrt, förutom medlemsavgiften är det utrustning som kläder och skor, eventuella skydd, och bollar. Utöver det är det träningsläger, cuper och liknande som ofta kan gå på flera tusen kronor för en familj. Många föreningar i Göteborg kämpar för att behålla ungdomarna som medlemmar, särskilt de föreningar som är verksamma i stadsområden med högre andel personer som lever i socioekonomisk utsatthet.

Remissinstanser

Motionen har remitterats till idrotts- och föreningsnämnden och socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost samt Sydväst för yttrande. Remissinstansernas yttranden är sammanställda i nedanstående tabell.

Remissinstans	Beslut	Kommentar
Idrotts- och föreningsnämnden	Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande. Yrkande V, MP, S Omröstning Reservation V	Uppdraget ryms redan i nämndens nuvarande uppdrag. En rad åtgärder har genomförts och en successiv prioritering av nya aktiviteter har gjorts under senare år. Insatser görs för längre satsningar tillsammans med föreningar för att nå prioriterade målgrupper i utsatta stadsdelar. Frågan om barnfattigdom föreslås omhändertas i det pågående utvecklingsarbetet kopplat till föreningsbidrag genom att implementera en modell med högre grad av omfördelning inom de generella bidragen.
Socialnämnd Centrum	Avstyrker med hänvisning till vad som framgår i förvaltningens bedömning. Översänder tjänsteutlåtandet som eget yttrande Yrkande V, MP, FI Yrkande L Yrkande S Yrkande D Yrkande SD Yttrande S	Befintliga riktlinjer och pågående arbete med frågorna anses uppfylla motionens intentioner. Socialtjänsten ges inom nuvarande lagstiftning möjlighet att inom befintlig handlägningsprocess, tillgodose behovet hos barn i familjer som uppbär ekonomiskt bistånd att delta i föreningsliv. Nämndens föreningsstöd arbetar redan aktivt med att öka deltagandet i föreningslivet och bedömningen görs att det befintliga arbetet utifrån nuvarande förutsättningar är tillräckligt. Att bättre nå ut till unga som inte nås av annan fritidsverksamhet är prioriterat.
Socialnämnd Hisingen	Avstyrker med hänvisning till de synpunkter som redovisas i tjänsteutlåtandet Översänder förvaltningens yttrande till kommunstyrelse. Yrkande M Yrkande V och MP Yrkande S Omröstning	Nämnden avstyrker motionens förslag med hänvisning till att gällande lagstiftning ger socialtjänsten möjlighet att inom befintlig handlägningsprocess, tillgodose behovet hos barn i familjer som uppbär ekonomiskt bistånd att delta i föreningsliv. Nämnden bedömer att föreningsstöd idag arbetar aktivt med öka deltagandet i föreningslivet och bedömer att arbetet utifrån nuvarande förutsättningar är tillräckligt.
Socialnämnd Nordost	Avstyrker med hänvisning till att befintliga riktlinjer och	Befintliga riktlinjer och pågående arbete anses uppfylla motionens intentioner. Nuvarande lagstiftning ger socialtjänsten

	<p>pågående arbete med frågorna uppfyller motionens intentioner.</p> <p>Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande.</p> <p>Yrkande V Yrkande M</p> <p>Reservation V och MP</p> <p>Yttrande S Yttrande SD</p>	<p>möjlighet att inom befintlig handlägningsprocess tillgodose behovet hos barn i familjer som uppstår ekonomiskt bistånd att delta i föreningsliv.</p> <p>Nämnden erbjuder redan idag olika aktiviteter och mötesplatser för alla barn och ungdomar, och bedömningen är att Skola som arena möter intentionerna i motionen.</p>
<p>Socialnämnd Sydväst</p>	<p>Avstyrker med hänvisning till vad som framgår i förvaltningens bedömning.</p> <p>Översänder tjänsteutlåtandet som eget yttrande.</p> <p>Yrkande V och MP Yrkande M Yrkande D Yrkande SD</p>	<p>Nämnden bedömer att föreningsstöd arbetar aktivt med öka deltagandet i föreningslivet och bedömer att det arbetet utifrån förutsättningarna är tillräckligt.</p> <p>Nuvarande lagstiftning ger socialtjänsten möjlighet att inom befintlig handlägningsprocess, tillgodose behovet hos barn i familjer som uppstår ekonomiskt bistånd att delta i föreningsliv.</p>

Bedömning ur ekonomisk dimension

Idrotts- och föreningsnämnden framhåller att fortsatta omfördelningar för en mer rättvis fördelning av bidrag och subventioner är nödvändiga. Stadens stöd till idrotten i Göteborg når endast drygt 20 procent av flickorna i stadens mest utsatta områden samtidigt som det når ungefär 80 procent av såväl flickor som pojkar i områden av Torslandas karaktär. Vid omfördelning av resurser inom ram bedömer nämnden det vara viktigt med försiktighet då stora delar av föreningslivet har svårigheter att återetablera sig efter covid, tillsammans med redan tidigare utmaningar med att bibehålla och rekrytera medlemmar. Utökad ansvar att tydligt möta skillnader i ekonomiska förutsättningar kräver vidare analys och förslag till modell som får tydliggöra eventuella behov av utökad ram.

Socialnämnderna beskriver att om ett nytt ekonomiskt bistånd för avgifter och utgifter kopplat till barns deltagande i idrottsaktiviteter skulle införas kan detta medföra ökade kostnader, både den del som avser det bistånd som skulle betalas ut, och kostnader för administration och handläggning. Idag ingår utgifter för ”lek och fritid”, det vill säga kostnader för vanliga fritidsaktiviteter, som en del av riksnormen och medför ingen administration utöver ordinarie handlägningsarbete. Nämnderna anser det svårt att uppskatta en kostnad för det ekonomiska bistånd som föreslås i remissen, då det beror på stödets omfattning, hur målgruppen för stödet definieras, samt hur stor andel av målgruppen som ansöker om bidraget. Utifrån förutsättningarna i budget bedöms

föreningsstödet i samverkan med föreningar kunna möjliggöra för att barn och deras föräldrar att delta i föreningsverksamhet.

Socialnämnd Nordost framhåller att ett nytt uppdrag om att i samverkan med föreningar vidta åtgärder för att öka deltagande inom idrotten och föreningslivet kommer att kräva resurser, både till föreningsbidrag och till annat stöd och samverkan med föreningslivet. Utifrån förutsättningarna i budget så genomförs redan idag samverkan med föreningar bland annat genom arbetet med föreningsbidrag och Skola som arena.

Bedömning ur ekologisk dimension

Stadsledningskontoret har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Idrotts- och föreningsnämnden beskriver i sitt yttrande att det är viktigt att möjliggöra för barn som lever i barnfattigdom att få möjligheter att klara kostnaderna för deltagande i föreningslivet. Delaktighet, sammanhang, fysisk aktivitet med mera ger ökade förutsättningar för goda skolresultat samt en positiv social plattform tidigt i livet vilket ökar möjligheterna till en bättre folkhälsa. Socialtjänsten anses av nämnden ha störst kunskap om sociala förutsättningar i respektive stadsområde och förutsättningar att skapa individuella och träffsäkra stöd via sitt föreningsstöd och försörjningsstöd.

Socialnämnderna framhåller att forskning visar att organiserade fritidsaktiviteter har klart positiva effekter på barns hälsa, men att barn till föräldrar som är låginkomsttagare, eller som bor i utsatta områden, inte alls har samma tillgång till detta i jämförelse med barn till föräldrar som är högutbildade eller har högre inkomster. Alla barn har enligt barnkonventionen rätt till lek och fritid, vilket ibland är förenat med kostnader.

Socialtjänsten har inom sitt arbete med ekonomiskt bistånd ett ansvar att uppmärksamma barns situation och säkerställa barnens rättigheter enligt barnkonventionen, även om det är föräldrarna som ansöker om bistånd. Barn i familjer med långvarigt bistandsbehov kan vara särskilt utsatta, och behöver uppmärksammas. Riksnormen används som utgångspunkt i socialtjänstens arbete med ekonomiskt bistånd, och omfattar bland annat utgifter för barns fritid. Utöver riksnormen, kan socialtjänsten, i vissa fall fatta beslut om ytterligare bistånd till fritidsaktiviteter, exempelvis till barn i familjer med långvarigt bistandsbehov.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

Bilagor:

1. Motionen
2. Idrotts- och föreningsnämndens handlingar 2022-04-20 § 55
3. Socialnämnd Centrums handlingar 2022-04-26 § 105
4. Socialnämnd Hisingens handlingar 2022-04-26 § 122
5. Socialnämnd Nordosts handlingar 2022-04-26 § 185
6. Socialnämnd Sydvästs handlingar 2022-04-27 § 123

Handling 2022 nr 9

Motion av Bettan Andersson (V) och Erik Norén (V) om att öka möjligheterna för barn som lever i ekonomisk utsatthet att delta i föreningslivet

Alla barn har rätt till en meningsfull fritid med allt vad det innebär. Dock vet vi att barn till föräldrar som har lägre utbildning, låg inkomst eller är utlandsfödda upplever en sämre fritid än andra barn. Deltagande i organiserade idrottsföreningar är ojämnt. Samtidigt vet vi att till exempel idrottsföreningar har en unik möjlighet att bryta segregation och utanförskap, då barn möts över skolgränser och mellan bostadsområden

Enligt organisationen Majblommans riksförbund är en av de vanligaste ansökningarna till dem att barn vill få pengar att betala medlemsavgift till en idrottsförening eller simskola. Många familjer har helt enkelt inte råd att betala medlemsavgiften och ibland är det bara några hundralappar som avgör om barnet kan vara med eller inte. Sport är dyrt, förutom medlemsavgiften är det utrustning som kläder och skor, eventuella skydd, och bollar. Utöver det är det träningsläger, cuper och liknande som ofta kan gå på flera tusen kronor för en familj.

Många föreningar i Göteborg kämpar för att behålla ungdomarna som medlemmar, särskilt de föreningar som är verksamma i stadsområden med högre andel personer som lever i socioekonomisk utsatthet.

För oss är idrottsföreningar en självklar del av civilsamhället att samverka med för att fånga upp flera barn, och då framförallt i de områden där många människor bor och lever i ekonomisk utsatthet. Idag hänger mycket på enskilda ledare och föreningars goda vilja. I vissa fall ser föreningarna ”mellan fingrarna” och kräver inte in medlemsavgifter för de barn som de vet har det tufft ekonomiskt i familjen. Men vi menar att det inte kan hänga på att enskilda ledare gör avsteg från regelverket utan att det behöver finnas strukturer för detta. Dessutom blir det högt ställda krav på ledare att försöka se och veta vilka barn det gäller. För den som ansöker om försörjningsstöd ingår omkostnader som rör barn, och där ska till exempel avgift till idrottsföreningar ingå. Dock vet vi att det inte räcker. Vi menar att det krävs en översyn av hur ekonomiskt bistånd ska kunna ges till föräldrar som söker för att kunna betala sina barns fritidsvanor.

Vänsterpartiet vill att fler barn och unga ska kunna idrotta eller vara med i en förening. Att ha en meningsfull fritid ska inte bero på vad dina föräldrar har för inkomst. Även om du råkar växa upp i en familj där inkomsten är så pass låg att föräldrar uppstår försörjningsstöd ska du ha samma möjligheter som alla andra barn. Folkhälsa och fritid

kan inte vara något endast för ett fåtal. Göteborg är segregerat och ojämlikheten mellan människor i olika områden är stor. Det pratas mycket om att bryta utanförskapet. För att göra det krävs rejäla satsningar och inte bara tomt prat.

Kommunfullmäktige föreslår att besluta:

1. Socialnämnderna får i uppdrag att ta fram riktlinjer för hur ekonomiskt bistånd ska kunna ges till barnfamiljer för att betala avgifter och utgifter kopplat till barnens idrottsaktiviteter.
2. Idrotts- och föreningsnämnden och socialnämnderna får i uppdrag att i samverkan med föreningar vidta åtgärder för att öka deltagande inom idrotten och föreningslivet bland barn och deras föräldrar i utsatta områden
3. Idrott och föreningsnämnden får i uppdrag att ta fram riktlinjer för hur de kan stötta föreningar ekonomiskt i de fall de inte tar in medlemsavgifter för barn som lever i ekonomisk utsatthet och inte har råd att betala medlemsavgifter eller liknande till föreningen.

Bettan Andersson (V)

Erik Norén (V)

§ 55, diarienummer 0060/22

Yttrande över motion av Bettan Andersson (V) och Erik Norén (V) om att öka möjligheterna för barn som lever i ekonomisk utsatthet att delta i föreningslivet

Beslut

1. Idrotts- och föreningsnämnden lämnar synpunkter på motionen i enlighet med innehållet i tjänsteutlåtandet.
2. Idrotts- och föreningsnämnden översänder tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen.

Handlingar

Tjänsteutlåtande avdelning föreningsstöd, daterad 2022-02-22

-Motion av Bettan Andersson (V) och Erik Norén (V) om att öka möjligheterna för barn som lever i ekonomisk utsatthet att delta i föreningslivet

-Bifallsyrkande till motion från Bettan Andersson (V)

Yrkanden

Bettan Andersson (V), Catrin Björkman (MP), Love Sinnervall (S) och Staffan Andersson (S) yrkar bifall till inskickat bifallsyrkande.

Magnus Berntsson (KD) yrkar bifall till förvaltningens tjänsteutlåtande med motiveringen att förvaltningens tjänsteutlåtande svarar bra på motionen.

Propositionsordning

Ordföranden Magnus Berntsson (KD) ställer förvaltningens tjänsteutlåtande mot bifallsyrkandet och finner nämnden beslutar bifalla förvaltningens tjänsteutlåtande.

Omröstning begärs och verkställs.

Efter genomförd omröstning konstaterar ordföranden att förvaltningens tjänsteutlåtande antagits av nämnden.

Omröstning

Ordföranden föreslår följande omröstningsordning som godkänns av nämnden:

Ja - bifall till förvaltningens tjänsteutlåtande

Nej – bifall till bifallsyrkandet

Ja-röster: Sarah Ullmark (M), Sebastian Vithal (M), Gunilla Almgren (L), Johan Moen (D) och Magnus Berntsson (KD)

Nej-röster: Bettan Andersson (V), Staffan Lindström (S), Catrin Björkman (MP), Linnéa Hallkvist (S) och Love Sinnervall (FI)

Resultat: 5 ja-röster mot 5 nej-röster
Ordföranden har utslagsröst.

Reservation

Bettan Andersson (V)

Protokollsutdrag skickas till

-Avdelning föreningsstöd
-Kommunstyrelsen

Dag för justering

2022-04-26

Vid protokollet

Sekreterare

Moa Skyllberg Persson

Ordförande

Magnus Berntsson (KD)

Justerande

Bettan Andersson (V)

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2022-02-22

Diarienummer 0060/22

Handläggare

Martin Jonason

Telefon: 031-368 20 17

E-post: martin.jonason@ioff.goteborg.se

Yttrande över motion av Bettan Andersson (V) och Erik Norén (V) om att öka möjligheterna för barn som lever i ekonomisk utsatthet att delta i föreningslivet

Förslag till beslut

1. Idrotts- och föreningsnämnden lämnar synpunkter på motionen i enlighet med innehållet i tjänsteutlåtandet.
2. Idrotts- och föreningsnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Idrotts- och föreningsförvaltningen ser, i likhet med motionen, att barnfattigdom är en av flera orsaker till att deltagandet i föreningslivet är mycket ojämnt i staden. Problemet är så pass stort att stora delar av föreningslivet i socioekonomiskt utsatta områden är påverkade. Inte sällan på grund av att stora delar av medlemmarna inte har möjlighet till samma omkostnader för en aktiv och meningsfull fritid. En modell som tydligare omfördelar resurser inom de generella bidragen kommer att tas fram under 2023. Därigenom kan det skapa tydligare utrymme att hållbart driva och behålla medlemmar i socioekonomiskt utsatta områden. En sådan förändring planeras efter att nytt verksamhetssystem har implementerats och skapat nya digitala möjligheter till mer träffsäkra analyser utifrån sociala index korsade med medlemmars boendeadress. Genom generella stöd skapas administrativt enkla processer som ger möjlighet för föreningar att minska kostnader genom att använda ett utökat aktivitetsstöd för att hålla nere tävlingsavgifter, kostnader för cupper, subventionera kläder och utrustning när det är ett hinder för utövande. Själva medlemsavgiften är oftast den minsta kostnaden.

Idrotts- och föreningsnämnden arbetar aktivt och årligen med justeringar av föreningsbidragen och det ligger redan uppdrag med syfte att ytterligare jämna ut subventioner och bidrag. En rad föreningsaktiviteter genomförs idag utan avgifter via ”Skolan som arena”, lovsatsningar, helgidrott, via riktade satsningar/utvecklingsbidrag samt via Idébarna offentliga partnerskap med exempelvis Passalen och RF-Sisu. Förvaltningen utökar successivt prioriteringen av insatser till föreningar i utsatta områden.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Fortsatta omfördelningar för en mer rättvis fördelning av bidrag och subventioner är nödvändiga. Stadens stöd till idrotten i Göteborg når endast drygt 20 procent av flickorna

i stadens mest utsatta områden samtidigt som det når ungefär 80 procent av såväl flickor som pojkar i områden av Torslandas karaktär. Skall omfördelning ske inom ram är det trots allt viktigt att omfördela resurser med försiktighet då stora delar av föreningslivet har tufft att återetablera sig efter covid, samt redan innan har utmaningar i att bibehålla och rekrytera medlemmar. Ett starkt föreningsliv skapar stora samhällsvinster i form av god folkhälsa. Så tydliga satsningar behövs för att utjämna livschanser, både inom nuvarande stöd, och utifrån ytterligare analys och konsekvensbeskrivning.

Trots stadens stora satsningar på Jämlik Stad är det fortsatt stora ekonomiska skillnader och förutsättningar för barns förutsättningar till meningsfull fritid. Det tidigare uppdraget att utjämna skillnader via en dubblering av aktivitetsbidraget till föreningar i utsatta stadsdelar prövades under så kort tid för att kunna utvärderas och svara på eventuell effekt.

Ska större omfördelningar göras kan det vara svårt att hantera inom ram utan påverkan på antalet medlemmar och aktiviteter i det samlade föreningslivet. Utökat ansvar att tydligt möta skillnader i ekonomiska förutsättningar kräver vidare analys och förslag till modell som får tydliggöra eventuella behov av utökad ram.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Det är viktigt att möjliggöra för barn som lever i barnfattigdom att få möjligheter att klara av kostnaderna för deltagande i föreningsliv. Vi vet idag att delaktighet, sammanhang, fysisk aktivitet etc ger ökad förutsättningar för bra skolresultat samt en positiv social plattform tidigt i livet vilket ökar våra möjligheter till en bättre folkhälsa.

Socialtjänsten har störst kunskap om sociala förutsättningar i respektive stadsområde och förutsättningar att skapa individuella och träffsäkra stöd via sitt föreningsstöd och försörjningsstöd.

Idrotts- och föreningsförvaltningen arbetar med en rad insatser för att skapa ett rikare föreningsliv i utsatta stadsdelar.

Samverkan

Ingen facklig samverkan har skett i ärendet.

Bilaga

1. Motion av Bettan Andersson (V) och Erik Norén (V) om att öka möjligheterna för barn som lever i ekonomisk utsatthet att delta i föreningslivet.

Ärendet

Ärendet avser en motion av Bettan Andersson (V) och Erik Norén (V) om att öka möjligheterna för barn som lever i ekonomisk utsatthet att delta i föreningslivet. Kommunstyrelsen begär yttrande från idrotts- och föreningsnämnden senast 2022-04-27.

Beskrivning av ärendet

Idrotts- och föreningsnämnden har tillsammans med socialnämnderna ombetts svara på en motion av Bettan Andersson (V) och Erik Norén (V) om att öka möjligheterna för barn som lever i ekonomisk utsatthet att delta i föreningslivet (Dnr 0060/22).

Vänsterpartiet vill med sin motion att fler barn och unga ska kunna idrotta eller vara med i en förening och att en meningsfull fritid inte ska bero på vad ens föräldrar har för inkomst.

Idrotts- och föreningsnämnden föreslås att tillsammans med socialnämnderna få i uppdrag att i samverkan med föreningar vidta åtgärder för att öka deltagande inom idrotten och föreningslivet bland barn och deras föräldrar i utsatta områden.

Idrotts- och föreningsnämnden föreslås även att få uppdraget att ta fram riktlinjer för hur de kan stötta föreningar ekonomiskt i de fall de inte tar in medlemsavgifter för barn som lever i ekonomisk utsatthet och inte har råd att betala medlemsavgifter eller liknande till föreningen.

Socialnämnderna föreslås få i eget uppdrag att ta fram riktlinjer för hur ekonomiskt bistånd ska kunna ges till barnfamiljer för att betala avgifter och utgifter kopplat till barnens idrottsaktiviteter.

Idrotts- och föreningsnämnden delar motionärernas syn om den ojämna fördelningen av medlemskap och/eller att barn uppger om det har en fungerande aktiv fritid via organiserad verksamhet. De medlemsavgifter förvaltningen erhållit från Riksidrottsförbundet (RF) avser en ögonblicksbild från augusti 2020 och avser 68 653 unika individer i åldersintervallet 7-25 år. För hela Göteborg innebär det en organisationsgrad om 54 procent. Skillnaderna mellan stadsdelarna är stora. Organisationsgraden är som lägst i Västra Biskopsgården där den är 32,6 procent. Högst är den i Torslanda där 80,5 procent av stadsdelens barn och ungdomar har ett eller flera medlemskap i en idrottsförening ansluten till RF. Mellanområden, utöver Västra Biskopsgården, med en organisationsgrad under 35 procent är Bergsjön, Norra Angered och Södra Angered. Mellanområden, utöver Torslanda, med en organisationsgrad över 75 procent är Södra Västkusten, Stora Askim och Stora Sigfridsplan.

Det föreligger också stora skillnader mellan könen. Organisationsgraden för pojkar är 60 procent, för flickor endast 49 procent. Det är också i stadsdelar med låg organisationsgrad som skillnaden mellan könen är som störst. I Västra Biskopsgården är organisationsgraden för flickor 22,6 procent att jämföra med pojkarnas 41,3 procent. I Torslanda är motsvarande siffror 79,1 respektive 81,8 procent. En tillspetsad sammanfattning blir att såväl statens som stadens stöd till idrotten i Göteborg endast når drygt 20 procent av flickorna i stadens mest utsatta områden samtidigt som det når ungefär 80 procent av såväl flickor som pojkar i områden av Torslandas karaktär.

Det finns en rad faktorer som påverkar barn och ungas förutsättningar att delta i och att ha en meningsfull fritid. Tillgången till ledare i föreningarna, lokalförutsättningar i

närmiljön, känslan av trygghet under och till aktiviteten, tillgång till föräldraengagemang i föreningsverksamheten, att föräldrar har mer bunden eller schemalagd arbetstid och hedersrelaterad kontext med begränsningar och förbud att delta är en del av dem.

Medlemsavgift i sig utgör i grunden en god förutsättning för att arbeta med föreningsdemokrati och ansvar, där det finns ett värde kopplat till varje medlems röst och bidrag. Medlemsavgiften kan ligga separat och behöver inte vara större än exempelvis 100 kronor, såsom nuvarande anvisning föreslår. Andra kostnader borde subventioneras i högre grad, så som tävlings- och utrustningskostnader. Lämpligen genom att föreningar får större generella bidrag och sedan bygger system för detta utifrån sina förutsättningar, då förutsättningarna är så olika.

Med framgång har förvaltningen styrt om sin verksamhet till att vara mer uppsökande, möta upp föreningslivet mer i deras förslag samt skapa lokala samarbeten runt och tillsammans med civilsamhället. Vissa föreningar lever i sammanhang där stor del av medlemmarna har svårt att klara idrottens kostnadsbild. I andra föreningar kan det vara enstaka individer och det kommer alltid finnas ett stort mörkertal som inte ger sig till känna utan tyst avslutar sin aktivitet när det till exempel är dags för nytt skoinköp.

Förvaltningens synpunkter och bedömningar

Förvaltningen delar motionärernas syn på att barnfattigdom och socioekonomiska faktorer har stor påverkan på föreningslivets förmåga att rekrytera och behålla medlemmar i socioekonomiskt utsatta stadsdelar. Förvaltningen lämnar följande synpunkter på de av motionens förslag som berör nämndens uppdrag:

1. Idrotts- och föreningsnämnden föreslås att tillsammans med socialnämnderna få i uppdrag att i samverkan med föreningar vidta åtgärder för att öka deltagande inom idrotten och föreningslivet bland barn och deras föräldrar i utsatta områden.

Uppdraget ryms redan idag i idrotts- och föreningsnämndens uppdrag. En rad åtgärder har genomförts och en successiv prioritering av nya aktiviteter har gjorts under senare år. Till exempel ökat fokus på samverkan mellan fritid, kultur, skola och socialtjänst som tillsammans med civilsamhället skapar både nya mötesplatser, aktivitetsmedel samt nya strukturella satsningar såsom Skolan som arena och Streetgames (via RF-Sisu). Förvaltningen satsar också stort på längre utvecklingssatsningar tillsammans med föreningslivet för att nå prioriterade målgrupper i utsatta stadsdelar. Nämndens utvecklingsbidrag har förstärkts från cirka 1 miljon kronor till 10 miljoner kronor för ändamålet. Ökat arbete med utlåningsverksamhet, som Fritidsbanken, skulle ytterligare kunna stödja arbetet, här saknas emellertid finansiering. Under 2022 stärks samverkan och styrning utifrån AB Framtidens uppdrag för fler barn och unga till organiserad fritid.

2. Idrotts- och föreningsnämnden föreslås att få uppdraget att ta fram riktlinjer för hur de kan stötta föreningar ekonomiskt i de fall de inte tar in medlemsavgifter för barn som lever i ekonomisk utsatthet och inte har råd att betala medlemsavgifter eller liknande till föreningen.

Medlemsavgiften är en viktig del av organiseringen i föreningsform. Minskad kostnadsvolym på medlemsavgift eller exempelvis tävlingsavgifter skulle kunna mötas med andra generella stöd än riktade biståndsbedömda/selektiva bidrag som ofta genererar tung administrativ börda. Förvaltningen gör årliga förändringar av de lokala

anvisningarna för att skapa kontinuerliga förbättringar i samspel mellan nämnd och förvaltning. Förvaltningens förslag är att omhänderta frågan om barnfattigdom i det pågående utvecklingsarbetet kopplat till föreningsbidrag genom att implementera en modell med högre grad av omfördelning inom de generella bidragen. Ett arbete pågår där en dialog med föreningslivet samt att efter implementering av nytt verksamhetssystem hitta bästa möjliga lösningar för att öka förmågan för föreningar i utsatta stadsdelar och skapa likvärdiga förutsättningar för föreningsliv för barn och unga i staden.

Förvaltningen ser att det troligen är möjligt att införa en modell där hänsyn och subventionsgrad kan regleras med hänsyn tagen till medlemmarnas boendeadress kopplat till ett socialt index. Då kan det generella bidragssystemet jämnas ut förutsättningarna för betalningsförmåga via att föreningarna får förutsättningar att hålla nere avgifter och subventionera utrustning etc.

Under 2022 ser förvaltningen att det är mest framgångsrikt att arbeta med nuvarande uppdrag och stärka samverkan inom den nya organisationen i staden. En större differentiering av generella bidrag kommer kunna möta negativa effekter av ökade klyftor i samhället där stora grupper av barn lever under barnfattighedsgränsen. Nivån av omfördelning kommer påverkas av ram samt konsekvensanalys av minskningen av bidragsnivå för andra områden/föreningar.

Lotta Lidén Lundgren

Tobias Gröndahl

Tillförordnad förvaltningsdirektör

Avdelningschef Föreningsstöd

§ 105 Svar på remiss - Motion av Bettan Andersson (V) och Erik Norén (V) om att öka möjligheterna för barn som lever i ekonomisk utsatthet att delta i föreningslivet

N164-0143/22

Socialförvaltningen Centrum har 2022-04-04 upprättat ett tjänsteutlåtande i rubricerat ärende.

Yrkanden

Jennifer Merelaid Hankins (V) yrkar bifall till yrkande från (V), (MP), (FI). Se bilaga 1 till protokollet.

Ulf Carlsson (MP) yrkar bifall till yrkande från (V), (MP), (FI).

Masoud Vatankhah (FI) yrkar bifall till yrkande från (V), (MP), (FI).

Kristina Bergman Alme (L) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Claes Söderling (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag och hänvisar till yttrande från (S). Se bilaga 2 till protokollet.

Per Holm (D) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Agneta Kjaerbeck (SD) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Propositionsordning

Ordförande Nina Miskovsky (M) ställer förvaltningens förslag mot yrkande från (V), (MP), (FI) och finner att nämnden beslutar i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslut

Socialnämnden Centrum avstyrker motionens förslag med hänvisning till vad som framgår i förvaltningens bedömning.

Socialnämnden Centrum översänder socialförvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till stadsledningskontoret.

Socialnämnden Centrum förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Protokollsanteckning

Claes Söderling (S) inkommer med yttrande från (S). Se bilaga 2 till protokollet.

Utdrag ur protokoll
Sammanträdesdatum: 2022-04-26

Dag för justering
2022-04-26

Vid protokollet

Sekreterare
Saga Alenäs

Ordförande
Nina Miskovsky

Justerande
Ulf Carlsson

Yrkande

Vänsterpartiet, Miljöpartiet, Feministiskt Initiativ

2022-04-26

Ärende 10

Yrkande angående Svar på remiss angående motion av Bettan Andersson (V) och Erik Norén (V) om att öka möjligheterna för barn som lever i ekonomisk utsatthet att delta i föreningslivet

Förslag till beslut

1. Socialnämnden Centrum tillstyrker motionen.
2. Socialnämnden Centrum översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunfullmäktige.
3. Socialnämnden Centrum förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Yrkandet

Många familjer har svårt att ha råd med avgifter för idrott och föreningsliv för barn och unga. Precis som förvaltningen beskriver är gruppen som lever i ekonomisk utsatthet större än de som mottar ekonomiskt bistånd. Det behövs därför flera olika insatser för att nå olika grupper, precis som motionen föreslår.

Idrotts- och föreningsnämnden har också yttrat sig om motionen och konstaterar bland annat följande:

”Idrotts- och föreningsnämnden delar motionärernas syn om den ojämna fördelningen av medlemskap och/eller att barn uppger om det har en fungerande aktiv fritid via organiserad verksamhet. De medlemsavgifter förvaltningen erhållit från Riksidrottsförbundet (RF) avser en ögonblicksbild från augusti 2020 och avser 68 653 unika individer i åldersintervallet 7-25 år. För hela Göteborg innebär det en organisationsgrad om 54 procent. Skillnaderna mellan stadsdelarna är stora. Organisationsgraden är som lägst i Västra Biskopsgården där den är 32,6 procent. Högst är den i Torslanda där 80,5 procent av stadsdelens barn och ungdomar har ett eller flera medlemskap i en idrottsförening ansluten till RF. Mellanområden, utöver Västra Biskopsgården, med en organisationsgrad under 35 procent är Bergsjön, Norra Angered och Södra Angered. Mellanområden, utöver Torslanda, med en organisationsgrad över 75 procent är Södra Västkusten, Stora Askim och Stora Sigfridsplan.”

I tjänsteutlåtandet föreslår förvaltningen att motionen ska avstyrkas av olika skäl. Dels att det redan inom den befintliga handlägningsprocessen finns möjlighet att tillgodose behovet hos barn i familjer som uppbär försörjningsstöd att delta i föreningsliv, dels att förvaltningen bedömer att föreningsstöd idag arbetar aktivt med öka deltagandet i föreningslivet och bedömer att det arbetet utifrån förutsättningarna är tillräckligt. Vi

ställer oss frågande till hur förvaltningen kan anse att arbetet är tillräckligt när det finns så stora skillnader mellan stadsområdena i Göteborg.

Vi anser inte heller att argumentet om likställighetsprincip om ett riktat ekonomiskt bidrag är tillämpligt i detta fall, då det inte rör sig om att dela ut medlemskap till alla barn vars föräldrar uppbär försörjningsstöd. Motionens förslag handlar om barn som lever i ekonomisk utsatthet, det som efterfrågas är riktlinjer för hur ekonomiskt bistånd ska kunna ges till barnfamiljer för att betala avgifter och utgifter kopplat till barnens idrottsaktiviteter. Det omfattar således även barn som inte har föräldrar som uppbär försörjningsstöd för tillfället, men som kanske lever precis på marginalen och därför inte har råd att betala för sina barns idrottande.

Vi tolkar det som att förvaltningen hänvisar till att schablonen täcker kostnader för barns idrottsutövande, men verkligheten ser annorlunda ut. Vi föreslår därför att motionen tillstyrks då det är tydligt att mer behöver göras för att möjliggöra ett ökat deltagande inom idrotten och föreningslivet framför allt bland barn och deras föräldrar i utsatta områden.

Yttrande

Socialdemokraterna

2022-04-21

Yttrande angående motion av Bettan Andersson (V) och Erik Norén (V) om att öka möjligheterna för barn som lever i ekonomisk utsatthet att delta i föreningslivet

Yttrandet

Att delta i föreningslivet är viktigt för barn, inte minst för att en meningsfull fritid bidrar till att minska sannolikheten att man som ung hamnar i ett sammanhang där det finns en risk att man faller in på den kriminella banan. Vi socialdemokrater avser hantera motionen med tillhörande remissvar i sin helhet när denna når kommunstyrelsen.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2022-04-04

Diarienummer N164-0143/22

Handläggare

Fredrik Nilsson, Jamina Westlin

Telefon: 031- 366 04 12, 031- 365 38 38

E-post:fredrik.nilsson@socialcentrum.goteborg.se

Svar på remiss angående motion av Bettan Andersson (V) och Erik Norén (V) om att öka möjligheterna för barn som lever i ekonomisk utsatthet att delta i föreningslivet

Förslag till beslut

Socialnämnden Centrum avstyrker motionens förslag med hänvisning till vad som framgår i förvaltningens bedömning.

Socialnämnden Centrum översänder socialförvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till stadsledningskontoret.

Socialnämnden Centrum förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Sammanfattning

Socialnämnden Centrum har fått en motion av Bettan Andersson (V) och Erik Norén (V) om att öka möjligheterna för barn som lever i ekonomisk utsatthet att delta i föreningslivet. Motionen har skickats för yttrande till de fyra socialnämnderna samt idrotts- och föreningsnämnden i Göteborgs Stad. Socialnämnderna föreslås i remissen att:

1. Socialnämnderna får i uppdrag att ta fram riktlinjer för hur ekonomiskt bistånd ska kunna ges till barnfamiljer för att betala avgifter och utgifter kopplat till barnens idrottsaktiviteter.
2. Idrotts- och föreningsnämnden och socialnämnderna får i uppdrag att i samverkan med föreningar vidta åtgärder för att öka deltagande inom idrotten och föreningslivet bland barn och deras föräldrar i utsatta områden
3. Idrott och föreningsnämnden får i uppdrag att ta fram riktlinjer för hur de kan stötta föreningar ekonomiskt i de fall de inte tar in medlemsavgifter för barn som lever i ekonomisk utsatthet och inte har råd att betala medlemsavgifter eller liknande till föreningen.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden avstyrker motionen med hänvisning till att befintliga riktlinjer och pågående arbete med frågorna uppfyller motionens intentioner. Socialtjänstlagen (2001:453) och Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd (SOSFS 2013:1) ger socialtjänsten möjlighet att inom befintlig handlägningsprocess tillgodose behovet hos barn i familjer som uppbär ekonomiskt bistånd att delta i föreningsliv. Vidare bedömer förvaltningen att det utifrån likställighetsprincipen som uttrycks i 2 kapitlet 3 § kommunallagen, innebär risker med ett riktat ekonomiskt bidrag till utgifter för deltagande i föreningsliv som endast görs tillgängligt för barn vars

föräldrar uppbär ekonomiskt bistånd. Gruppen barn som lever i ekonomisk utsatthet är större än så.

Förvaltningens föreningsstöd arbetar redan aktivt med öka deltagandet i föreningslivet, bedömningen är att det befintliga arbetet utifrån förutsättningarna är tillräckligt. Förvaltningen har identifierat ett behov av att hitta fler arenor för att möta barn och ungdomar i samverkan med andra aktörer. Skolan som arena blir därmed ett viktigt arbetssätt för att skapa nya arenor och nå nya målgrupper. Att bättre nå ut till barn och ungdomar som inte nås av annan fritidsverksamhet ses som prioriterat av förvaltningen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Att införa ett nytt ekonomiskt bistånd för avgifter och utgifter kopplat till barns deltagande i idrottsaktiviteter skulle medföra ökade kostnader för förvaltningen, både i bemärkelse av det bistånd som skulle betalas ut, och i bemärkelse av administration och hantering. Som det ser ut idag, ingår utgifter för ”lek och fritid”, det vill säga kostnader för vanliga fritidsaktiviteter, som en del av riksnormen och medför ingen administration utöver det ordinarie handläggningsarbetet. Det är svårt att uppskatta en kostnad för det ekonomiska bistånd som föreslås i remissen, utifrån att det beror på stödets omfattning, hur målgruppen för stödet definieras, samt hur stor andel av målgruppen som ansöker om bidraget. Skulle det tillsättas särskilt riktade medel för att bekosta extra ekonomiskt bistånd till barns idrottsaktiviteter, uppmärksammar förvaltningen att även Etableringsenheten, i tillägg till stadens försörjningsstödsenheter, bör kompenseras ekonomiskt. Etableringsenheten handlägger ekonomiskt bistånd för nyanlända flyktingar i Göteborgs Stad.

Utifrån förutsättningarna i budget så klarar föreningsstöd idag uppdraget att i samverkan med föreningar möjliggöra för att barn och deras föräldrar ska kunna delta i föreningsverksamhet.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Barn som växer upp i ekonomisk utsatthet får inte bara erfara materiella konsekvenser. Även deras möjligheter inom andra områden kan påverkas. Det kan exempelvis leda till utanförskap, svagare skolprestationer, psykisk ohälsa, samt risk för missbruk och kriminalitet i vuxenlivet. Forskning (Behtoui et al. 2020 *Ungdomars fritidsaktiviteter: deltagande, möjligheter och konsekvenser*) har visat att organiserade fritidsaktiviteter har klart positiva effekter på barns hälsa, men att barn till föräldrar som är låginkomsttagare, eller som bor i utsatta områden, inte alls har samma tillgång till detta i jämförelse med barn till föräldrar som är högutbildade eller har högre inkomster.

Alla barn har enligt barnkonventionen rätt till lek och fritid, vilket ibland är förenat med kostnader. Socialtjänsten har inom sitt arbete med ekonomiskt bistånd ett ansvar att uppmärksamma barns situation och säkerställa barnens rättigheter enligt barnkonventionen, även om det är föräldrarna som ansöker om bistånd. Barn i familjer med långvarigt biståndsbehov kan vara särskilt utsatta, och behöver uppmärksammas med den utgångspunkten. Riksnormen används som utgångspunkt i socialtjänstens arbete med ekonomiskt bistånd, och omfattar bland annat utgifter för barns fritid. Utöver

riksnormen, kan socialtjänsten enligt Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd (SOSFS 2013:1), i vissa fall fatta beslut om ytterligare bistånd till fritidsaktiviteter, exempelvis till barn i familjer med långvarigt biståndsbehov.

Samverkan

Samverkan har skett i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) 2022-04-19.

Bilagor

1. Motion av Bettan Andersson (V) och Erik Norén (V) om att öka möjligheterna för barn som lever i ekonomisk utsatthet att delta i föreningslivet.

Ärendet

Socialnämnden Centrum har att yttra sig om en Motion av Bettan Andersson (V) och Erik Norén (V) om att öka möjligheterna för barn som lever i ekonomisk utsatthet att delta i föreningslivet. Motionen har skickats för yttrande till de fyra socialnämnderna samt idrotts- och föreningsnämnden i Göteborgs Stad. Yttrandet ska vara stadsledningskontoret tillhanda senast den 27 april 2022.

Beskrivning av ärendet

Utgifter för barns fritidsaktiviteter inom arbetet med ekonomiskt bistånd

Socialnämndernas inriktning för arbetet med ekonomiskt bistånd preciseras i Göteborgs Stads riktlinje för individuellt ekonomiskt stöd. En utgångspunkt vid socialnämndens prövning är att biståndet ska tillförsäkra den enskilde en skälig levnadsnivå. Göteborgs Stad tillämpar den så kallade riksnormen, som det stadgas om i 4 kap. 3 § Sol.

Riksnormen anger skäliga kostnader för ett antal utgiftsområden, och grundar sig på Konsumentverkets senaste pris- och konsumtionsundersökningar. Utgifter för ”lek och fritid”, det vill säga kostnader för vanliga fritidsaktiviteter, samt viss motion och kultur, är ett av utgiftsområdena som tillgodoses inom riksnormen.

Riksnormen är uppdelad i olika poster där Göteborg har valt att kostnadsätta dessa poster som stöd i handläggningen, och som exempel för den enskilde om rimlighet i de olika kostnadsposterna. Delposten för ”lek och fritid” ligger på mellan 756–812 kronor per månad för hemmaboende barn och ungdomar i åldrarna 7–20 år. Ett hushåll kan utifrån ovanstående beviljas 4 536 kronor i ekonomiskt bistånd per halvår för delposten lek- och fritidsutgifter för ett barn som är 7 år. Utslaget på ett helt år blir summan för delposten lek- och fritidsaktiviteter 9 072 kronor för samma barn. Att riksnormens kostnadsposter inte är styrande, utan tillämpas för att informera den enskilde om den tänkta fördelningen mellan olika utgiftsområden, överensstämmer med intentionerna i socialtjänstlagen (2001:453) och dess principer om individens ansvar och självbestämmande. Riksnormhöjningen av beräkningen för försörjningsstöd som beslutats av kommunfullmäktige för 2022, innefattar en indexuppräknings, vilken innebär att barn och unga har samma möjligheter till en skälig livsnivå som tidigare år.

Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd (SOSFS 2013:3) anger att socialnämnden i vissa fall bör beräkna kostnaderna enligt riksnormen till en högre nivå. I råden anges att detta bland annat kan gälla barns fritidsaktiviteter i familjer med ett långvarigt bidragsbehov.

Fritidspeng i socialtjänstlagen (2001:453) under perioden 2014–2016

Den 1 juli 2014 infördes bestämmelser om fritidspeng i socialtjänstlagen (2001:453). Bestämmelserna innebar att familjer med försörjningsstöd och barn i årskurs 4–9 hade möjlighet att söka ekonomisk ersättning i sin kommun för barnens fritidsaktiviteter. Syftet var att skulle ge ökade möjligheter för barn som lever i ekonomisk utsatthet att delta i fritidsaktiviteter. Fritidspengen var en ersättning för kostnader som avsåg fritidsaktiviteter, inte ett ekonomiskt bistånd som skulle behovsprövas. Bestämmelsen i socialtjänstlagen om fritidspeng togs sedan bort från 1 januari 2016, i samband med detta höjdes istället riksnormen för barn med 100–250 kronor.

Kommunernas erfarenheter, från den relativt korta period som bestämmelsen om fritidspeng tillämpades, skiljde sig åt (Socialstyrelsen 2015 *Fritidspeng för barn i hushåll*

med försörjningsstöd: Beskrivning av kommunernas arbete med reformen). Vissa kommuner tyckte satsningen fungerade väl, andra menade att kriterierna var för snäva för att tillgodose barns behov i ekonomiskt utsatta familjer på ett likvärdigt sätt. Flera kommuner förordade den generella höjning av riksnormen, som kom att realiseras i samband med att bestämmelsen om fritidspeng togs bort.

Barn i ekonomisk utsatthet - definition

I Sverige finns det inte några givna kriterier en person ska uppfylla för att betraktas som fattig, eller någon entydig definition av hur fattigdom och ekonomisk utsatthet ska mätas. Låg inkomststandard, som är ett absolut mått, används för att klassa hushåll med låga inkomster och innebär att inkomsterna inte räcker för att betala för nödvändiga levnadsomkostnader som boende och barnomsorg (Statistikmyndigheten 2017 *Att mäta fattigdom*). Rädda Barnens definition av barnfattigdom utgår från ett sammansatt mått, som omfattar barn i familjer med antingen låg inkomststandard, med försörjningsstöd eller med både låg inkomststandard och försörjningsstöd (Rädda Barnen *Barnfattighedsrapport 2021*). Att Rädda barnen tillämpar ett sammansatt mått, motiveras bland annat den låga samstämmigheten mellan de två delmåten. Det finns flera skäl till detta. Ett är tidsaspekten: en familj kan vara berättigad till försörjningsstöd under en del av året, men ha bättre inkomster andra delar av året och därmed inte längre ha rätt till försörjningsstöd. Andra familjer med små inkomster avstår av olika skäl från att söka försörjningsstöd, eller beviljas inte stödet för att de exempelvis inte säljer sin bil. I Rädda barnens senaste Barnfattighedsrapport (2021) anges att barnfattigheden 2019 uppgick till 9,2 procent av alla barn i Sverige. 4,8 procent av barnen levde i hushåll med försörjningsstöd och 3,3 procent av barnen som levde i hushåll med enbart låg inkomststandard. 1,1 procent av barnen fanns i en överlappande grupp där hushållet både hade försörjningsstöd och låg inkomststandard.

Föreningsstödet inom socialförvaltningen Centrum

Socialförvaltningen Centrum arbetar aktivt tillsammans med föreningslivet för att öka och möjliggöra deltagande för barn och ungdomar i idrotts- och föreningsverksamhet. Kommunfullmäktiges mål för nämnden, att "Barn och ungdomar ska erbjudas en meningsfull fritid", utgör en tydlig utgångspunkt och prioritering i socialförvaltningens arbete med att fördela det lokala föreningsbidraget. Fokus ligger framför allt på att erbjuda kostnadsfria, öppna och tillgängliga föreningsaktiviteter på lov och efter skoltid. Prova-på-aktiviteter inom idrott är vanligt förekommande, vilket bidrar till att barn och ungdomar ges möjlighet att komma i kontakt med idrotts- och föreningslivet. Genom att arrangera prova-på-aktiviteterna får också föreningar möjlighet att rekrytera nya målgrupper och medlemmar till sin ordinarie verksamhet.

Aktiv samverkan med föreningslivet i syfte att öka deltagande inom idrottande och föreningsliv i utsatta områden i Centrum syns också i andra verksamheter och projekt. Förvaltningen ger, i samverkan med idrotts- och föreningsförvaltningen, föreningar ekonomiska förutsättningar att bedriva Helgidrottsverksamhet (ett spontanidrottskoncept riktat mot barn, ungdomar och deras föräldrar) i idrottshallar i prioriterade delar av stadsområdet. Socialnämnden Centrum har även godkänt överenskommelsen om Idéburet Offentligt partnerskap (IOP) mellan idrott- och föreningsnämnden, RF-SISU Västra Götaland och socialnämnderna. Att öka föreningsdeltagandet i områden och bland målgrupper där föreningsdeltagandet är lågt utgör ett övergripande mål för partnerskapet. Fokus ligger bland annat på insatser med låga trösklar, där barn och ungdomars intresse

kan väckas utan att det finns krav på medlemsavgifter, utrustning eller regelbunden närvaro.

Skola som Arena i Centrum är en annan viktig plattform för samverkan med civilsamhälle och föreningsliv i syfte att erbjuda en meningsfull fritid för barn och ungdomar. I urvalsprocessen för de aktuella skolorna i Centrum har de socioekonomiska förutsättningarna i respektive skolas lokalområde haft stor betydelse för besluten. Syftet med Skola som Arena är att omvandla skolan till en lokal mötesplats genom bred samverkan, där vuxna och föräldrar också utgör en viktig del bland projektets målgrupper. Verksamheten inom ramen för Skola som Arena ger barn och unga en möjlighet att komma i kontakt med föreningslivet och delta i kostnadsfria aktiviteter som oftast sker i direkt anslutning efter att skolan slutar för dagen.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen föreslår att socialnämnden avstyrker motionen med hänvisning till att befintliga riktlinjer och pågående arbete med frågorna uppfyller motionens intentioner.

Socialtjänstlagen (2001:453) och Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd (SOSFS 2013:1) ger socialtjänsten möjlighet att inom befintlig handläggningsprocess tillgodose behovet hos barn i familjer som uppbär ekonomiskt bistånd att delta i föreningsliv. Det finns möjlighet att fatta beslut om ytterligare bistånd utöver den riksnorm som används som utgångspunkt i arbetet med ekonomiskt bistånd. Att införa ett ekonomiskt bidrag för kostnader kopplat till fritidsaktiviteter för barn som ingår i hushåll som uppbär försörjningsstöd, innebär risker utifrån likställighetsprincipen som uttrycks i 2 kapitel 3 § kommunallagen, då barn i hushåll med enbart låg inkomststandard inte ges möjlighet till detta stöd. Socialnämndernas arbete med ekonomiskt bistånd omfattar inte alla barn som lever i ekonomisk utsatthet.

Föreningsstöd Centrum arbetar idag aktivt med öka deltagandet i föreningslivet, bedömningen är att det befintliga arbetet är tillräckligt utifrån förutsättningarna. Förvaltningen har identifierat ett behov av att hitta fler arenor för att möta barn och ungdomar i samverkan med andra aktörer. Skolan som arena blir därmed ett viktigt arbetssätt för att skapa nya arenor och nå nya målgrupper. Att bättre nå ut till barn och ungdomar som inte nås av annan fritidsverksamhet ses som prioriterat av förvaltningen. Stärkta förutsättningar för det lokala föreningslivet kan bidra till att öka deltagandet. Möjligheten att tillhandahålla ändamålsenliga lokaler, rekrytera nya ledare samt att nå ut till prioriterade målgrupper påverkar föreningslivets verkningsgrad inom området.

Socialförvaltningen Centrum

Michael Ivarson
Förvaltningsdirektör

§122 N166-0114/22

Svar på remiss angående motion om att öka möjligheterna för barn som lever i ekonomisk utsatthet att delta i föreningslivet, H 2022 nr 9, SLK dnr 0190/22

Beslut

1. Socialnämnd Hisingen avstyrker förslaget om att öka möjligheterna för barn som lever i ekonomisk utsatthet att delta i föreningslivet med hänvisning till de synpunkter som redovisas i tjänsteutlåtandet och översänder förvaltningens yttrande till kommunstyrelsen.
2. Socialnämnd Hisingen förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Ärende

Socialnämnd Hisingen har fått en motion av Bettan Andersson (V) och Erik Norén (V) om att öka möjligheterna för barn som lever i ekonomisk utsatthet att delta i föreningslivet.

Socialförvaltningen Hisingen avstyrker motionens förslag med hänvisning till att socialtjänstlagen (2001:453) och Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd (SOSFS 2013:1) ger socialtjänsten möjlighet att inom befintlig handläggningsprocess, tillgodose behovet hos barn i familjer som uppbär ekonomiskt bistånd att delta i föreningsliv. Förvaltningen bedömer att föreningsstöd idag arbetar aktivt med öka deltagandet i föreningslivet och bedömer att det arbetet utifrån förutsättningarna är tillräckligt.

Handlingar

1. Tjänsteutlåtande, daterat 2022-03-10
2. Bilaga 1 Motion av Bettan Andersson (V) och Erik Norén (V) om att öka möjligheterna för barn som lever i ekonomisk utsatthet att delta i föreningslivet
3. Yrkande från V och MP, daterat 2022-04-22

Yrkanden

Åke Björk (M) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Marie Brynolfsson (V) yrkar bifall till yrkandet från V och MP.

Salam Kaskas (S) yrkar bifall till yrkandet från V och MP.

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2022-04-26

Propositionsordning

Ordförande Simona Mohamsson (L) ställer proposition på förvaltningens förslag mot yrkandet från V och MP och finner att nämnden beslutar att bifalla förvaltningens förslag. Omröstning begärs.

Omröstning

Godkänd voteringsproposition: Ja för bifall till förvaltningens förslag och Nej för bifall till yrkandet från V och MP.

Åke Björk (M), Peter Svanberg (D), Rickard Eriksson (M), Kristina Carlsson (D), Håkan Lösnitz (SD) och Simona Mohamsson (L) röstar Ja.

Salam Kaskas (S), Jonas Nilsson (V), Sophia Nilsson (MP), Gladys Velarde Fernandez (S) och Marie Brynolfsson (V) röstar Nej.

Socialnämnd Hisingen beslutar med 6 röster Ja mot 5 röster Nej att bifalla förvaltningens förslag.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen, SLK dnr 0190/22

Dag för justering

2022-04-26

Vid protokollet

Sekreterare

Tea Aracic

Ordförande

Simona Mohamsson (L)

Justerande

Marie Brynolfsson (V)

Yrkande

(Vänsterpartiet, Miljöpartiet)

2022-04-22

Ärende nr 12

Yrkande angående – Remiss angående motion om att öka möjligheterna för barn som lever i ekonomisk utsatthet att delta i föreningslivet

Förslag till beslut

I nämnden

1. Motionen tillstyrkes

YrkanDET

Förslaget ligger i linje med ett redan pågående arbete om att minska de sociala och ekonomiska klyftorna bland barn och unga på Hisingen. I det lokala utvecklingsprogrammet för Hisingen framkommer att det i Västra Biskopsgården endast är 29% av flickorna och 46% av pojkarna är medlem i en förening eller grupp på fritiden. Det är den lägsta siffran för flickor i hela Göteborg, och bland de lägsta bland pojkar. Det framkommer även att betalkraften till föreningar är låg hos medlemmar.

I ett tjänsteutlåtande från Idrott och föreningsförvaltningen gällande samma ärende läser vi ”De medlemsuppgifter förvaltningen erhållit från Riksidrottsförbundet (RF) avser en ögonblicksbild från augusti 2020 och avser 68 653 unika individer i åldersintervallet 7-25 år. För hela Göteborg innebär det en organisationsgrad om 54 procent. Skillnaderna mellan stadsdelarna är stora. Organisationsgraden är som lägst i Västra Biskopsgården där den är 32,6 procent. Högst är den i Torslanda där 80,5 procent av stadsdelens barn och ungdomar har ett eller flera medlemskap i en idrottsförening ansluten till RF”

Det är helt oacceptabelt att det inom nämndens geografiska upptagningsområde har så enormt stora skillnader vad gäller barns idrottande.

I tjänsteutlåtande föreslår förvaltningen att motionen ska avstyrkas av olika skäl. Dels att det redan inom den befintliga handlägningsprocessen finns möjlighet att tillgodose behovet hos barn i familjer som uppstår försörjningsstöd att delta i föreningsliv, dels att förvaltningen bedömer att föreningsstöd idag arbetar aktivt med öka deltagandet i föreningslivet och bedömer att det arbetet utifrån förutsättningarna är tillräckligt. Vi ställer oss djupt frågande till hur förvaltningen kan anse att arbetet är tillräckligt när det finns så stora skillnader i nämndens eget område.

Vi förstår inte heller argumentet om likställighetsprincip om ett riktat ekonomiskt bidrag, då det ju inte rör sig om att dela ut medlemskap till alla barn vars föräldrar uppstår försörjningsstöd. Motionens förslag handlar om barn som lever i ekonomisk utsatthet och det framgår av förslaget till beslut att det som efterfrågas är riktlinjer för hur ekonomiskt bistånd ska kunna ges till barnfamiljer för att betala avgifter och utgifter kopplat till

barnens idrottsaktiviteter. Det omfattar således även barn som inte har föräldrar som uppbär försörjningsstöd för tillfället men som kanske lever precis på marginalen och därför inte har råd att betala för sina barns idrottande.

Vi tolkar det som att förvaltningen hänvisar till att schablonen täcker kostnader för barns idrottsutövande, men verkligheten ser ju annorlunda ut.

Mot den bakgrunden anser vi att det behöver göras mer, och att hänvisa till en schablon inte är tillräckligt.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2022-03-10

Diarienummer N166-0114/22

Handläggare:

Maria Balaban, Karita Saapunki Björk,

Anette Moberg och Peter Karlsson

E-post: maria.balaban@socialhisingen.goteborg.se.

Karita.saapunki.bjork@socialhisingen.goteborg.se;

anette.moberg@socialhisingen.goteborg.se;

peter.karlsson@socialhisingen.goteborg.se

Svar på remiss angående motion om att öka möjligheterna för barn som lever i ekonomisk utsatthet att delta i föreningslivet, H 2022 nr 9, SLK dnr 0190/22

Förslag till beslut

1. Socialnämnd Hisingen avstyrker förslaget om att öka möjligheterna för barn som lever i ekonomisk utsatthet att delta i föreningslivet med hänvisning till de synpunkter som redovisas i tjänsteutlåtandet och översänder förvaltningens yttrande till kommunstyrelsen
2. Socialnämnd Hisingen förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Sammanfattning

Socialnämnd Hisingen har fått en motion av Bettan Andersson (V) och Erik Norén (V) om att öka möjligheterna för barn som lever i ekonomisk utsatthet att delta i föreningslivet.

Socialtjänsten har inom sitt arbete med ekonomiskt bistånd ett ansvar att uppmärksamma barns situation och säkerställa barnens rättigheter enligt barnkonventionen, även om det är föräldrarna som ansöker om bistånd. Riksnormen, vilken används som utgångspunkt i arbetet med ekonomiskt bistånd, omfattar utgifter för barns fritid, vilket exempelvis avser avgifter och utgifter kopplat till idrottsaktiviteter. Utöver riksnormen, kan socialtjänsten enligt Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd (SOSFS 2013:1), i vissa fall fatta beslut om ytterligare bistånd till fritidsaktiviteter, exempelvis till barn i familjer med långvarigt biståndsbehov.

Socialförvaltningen Hisingen avstyrker motionens förslag med hänvisning till att socialtjänstlagen (2001:453) och Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd (SOSFS 2013:1) ger socialtjänsten möjlighet att inom befintlig handläggningsprocess, tillgodose behovet hos barn i familjer som uppbär ekonomiskt bistånd att delta i föreningsliv. Förvaltningen bedömer att föreningsstöd idag arbetar aktivt med öka deltagandet i föreningslivet och bedömer att det arbetet utifrån förutsättningarna är tillräckligt.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Att införa ett nytt ekonomiskt bistånd för avgifter och utgifter kopplat till barns deltagande i idrottsaktiviteter skulle medföra ökade kostnader för förvaltningen, både i bemärkelse av det bistånd som skulle betalas ut, och i bemärkelse av administration och hantering. Som det ser ut idag, ingår utgifter för ”lek och fritid”, det vill säga kostnader för vanliga fritidsaktiviteter, som en del av riksnormen och medför ingen administration utöver det ordinarie handläggningsarbetet. Det är svårt att uppskatta en kostnad för det ekonomiska bistånd som föreslås i remissen, utifrån att det beror på stödets omfattning, hur målgruppen för stödet definieras, samt hur stor andel av målgruppen som ansöker om bidraget.

Utifrån förutsättningarna i budget så klarar föreningsstöd idag uppdraget att i samverkan med föreningar möjliggöra för att barn och deras föräldrar ska kunna delta i föreningsverksamhet.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Barn som växer upp i ekonomisk utsatthet får inte bara erfara materiella konsekvenser. Även deras möjligheter inom andra områden kan påverkas. Det kan exempelvis leda till utanförskap, svagare skolprestationer, psykisk ohälsa, samt risk för missbruk och kriminalitet i vuxenlivet. Forskning (Behtoui et al. 2020 *Ungdomars fritidsaktiviteter: deltagande, möjligheter och konsekvenser*) har visat att organiserade fritidsaktiviteter har klart positiva effekter på barns hälsa, men att barn till föräldrar som är låginkomsttagare, eller som bor i utsatta områden, inte alls har samma tillgång till detta i jämförelse med barn till föräldrar som är högutbildade eller har högre inkomster. Föreningsstöd arbetar idag aktivt med uppdraget att utjämna skillnader för barn och deras föräldrar, med tyngdpunkt på barn och ungas aktiviteter, för att nå ett mål om jämlika levnadsförhållanden.

I en utredning om ekonomiskt bistånd är utgångspunkten föräldrarnas ekonomiska situation och möjlighet till självförsörjning. Även om utredningen har ett vuxenperspektiv, ska socialtjänsten i de fall barn berörs, även se på situationen ur barnens perspektiv och säkerställa dessa barns rättigheter enligt barnkonventionen. Det innebär att handläggaren behöver ta reda på om något barn berörs när det inkommer en ansökan om ekonomiskt bistånd. Barn i familjer med långvarigt biståndsbehov kan vara särskilt utsatta, och behöver uppmärksammas med den utgångspunkten. Riksnormen används som utgångspunkt i socialtjänstens arbete med ekonomiskt bistånd, och omfattar bland annat utgifter för barns fritid. Av Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd (SOSFS 2013:3) framgår att socialtjänsten i vissa fall bör beräkna kostnaderna enligt riksnormen till en högre nivå. Det gäller bland annat barns fritidsaktiviteter, om det utifrån en individuell behovsbedömning finns skäl att bevilja bistånd utöver det som tillgodoses genom riksnormen.

Samverkan

Information om ärendet har getts på förvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 19 april 2022.

Bilagor

1. Motion av Bettan Andersson (V) och Erik Norén (V) om att öka möjligheterna för barn som lever i ekonomisk utsatthet att delta i föreningslivet, H 2022 nr 9

Ärendet

Socialnämnden Hisingen har fått en motion av Bettan Andersson (V) och Erik Norén (V) om att öka möjligheterna för barn som lever i ekonomisk utsatthet att delta i föreningslivet. Motionen har skickats för yttrande till de fyra socialnämnderna samt Idrotts- och föreningsnämnden i Göteborgs Stad.

Beskrivning av ärendet

Socialnämnderna föreslås i remissen att:

- Socialnämnderna får i uppdrag att ta fram riktlinjer för hur ekonomiskt bistånd ska kunna ges till barnfamiljer för att betala avgifter och utgifter kopplat till barnens idrottsaktiviteter.
- Idrotts- och föreningsnämnden och socialnämnderna får i uppdrag att i samverkan med föreningar vidta åtgärder för att öka deltagande inom idrotten och föreningslivet bland barn och deras föräldrar i utsatta områden
- Idrott och föreningsnämnden får i uppdrag att ta fram riktlinjer för hur de kan stötta föreningar ekonomiskt i de fall de inte tar in medlemsavgifter för barn som lever i ekonomisk utsatthet och inte har råd att betala medlemsavgifter eller liknande till föreningen.

Utgifter för fritidsaktiviteter inom arbetet med ekonomiskt bistånd

Socialnämndernas inriktning för arbetet med ekonomiskt bistånd preciseras i Göteborgs Stads riktlinje för individuellt ekonomiskt stöd. En utgångspunkt vid socialnämndens prövning är att biståndet ska tillförsäkra den enskilde en skälig levnadsnivå. Göteborgs Stad tillämpar den så kallade riksnormen, som det stadgas om i 4 kap. 3 § Sol. Riksnormen anger skäliga kostnader för ett antal utgiftsområden, och grundar sig på Konsumentverkets senaste pris- och konsumtionsundersökningar. Utgifter för ”lek och fritid”, det vill säga kostnader för vanliga fritidsaktiviteter, samt viss motion och kultur, är ett av utgiftsområdena som tillgodoses inom riksnormen.

Riksnormen är uppdelad i olika poster där Göteborg har valt att kostnads sätta dessa poster som stöd i handläggningen, och som exempel för den enskilde om rimlighet i de olika kostnadsposterna. Delposten för ”lek och fritid” ligger på mellan 756–812 kronor per månad för hemmaboende barn och ungdomar i åldrarna 7–20 år. Ett hushåll kan utifrån ovanstående beviljas 4 536 kronor i ekonomiskt bistånd per halvår för delposten lek- och fritidsutgifter för ett barn som är 7 år. Utslaget på ett helt år blir summan för delposten lek- och fritidsaktiviteter 9 072 kronor för samma barn. Att riksnormens kostnadsposter inte är styrande, utan tillämpas för att informera den enskilde om den tänkta fördelningen mellan olika utgiftsområden, överensstämmer med intentionerna i socialtjänstlagen (2001:453) och dess principer om individens ansvar och självbestämmande. Riksnormhöjningen av beräkningen för försörjningsstöd som beslutats av kommunfullmäktige för 2022, innefattar en indexuppräkning, vilken innebär att barn och unga har samma möjligheter till en skälig livsnivå som tidigare år. Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd (SOSFS 2013:3) anger att socialnämnden i vissa fall bör beräkna kostnaderna enligt riksnormen till en högre nivå. I råden anges att detta bland annat kan gälla barns fritidsaktiviteter i familjer med ett långvarigt bidragsbehov.

Fritidspeng i socialtjänstlagen (2001:453) under perioden 2014–2016

Den 1 juli 2014 infördes bestämmelser om fritidspeng i socialtjänstlagen (2001:453). Bestämmelserna innebar att familjer med försörjningsstöd och barn i årskurs 4–9 hade möjlighet att söka ekonomisk ersättning i sin kommun för barnens fritidsaktiviteter. Syftet var att skulle ge ökade möjligheter för barn som lever i ekonomisk utsatthet att delta i fritidsaktiviteter. Fritidspengen var en ersättning för kostnader som avsåg fritidsaktiviteter, inte ett ekonomiskt bistånd som skulle behovsprövas. Bestämmelsen i socialtjänstlagen om fritidspeng togs sedan bort från 1 januari 2016, i samband med detta höjdes istället riksnormen för barn med 100–250 kronor.

Kommunernas erfarenheter, från den relativt korta period som bestämmelsen om fritidspeng tillämpades, skiljde sig åt (Socialstyrelsen 2015 *Fritidspeng för barn i hushåll med försörjningsstöd: Beskrivning av kommunernas arbete med reformen*). Vissa kommuner tyckte satsningen fungerade väl, andra menade att kriterierna var för snäva för att tillgodose barns behov i ekonomiskt utsatta familjer på ett likvärdigt sätt. Flera kommuner förordade den generella höjning av riksnormen, som kom att realiseras i samband med att bestämmelsen om fritidspeng togs bort.

Barn i ekonomisk utsatthet - definition

I Sverige finns det inte några givna kriterier en person ska uppfylla för att betraktas som fattig, eller någon entydig definition av hur fattigdom och ekonomisk utsatthet ska mätas. Låg inkomststandard, som är ett absolut mått, används för att klassa hushåll med låga inkomster och innebär att inkomsterna inte räcker för att betala för nödvändiga levnadsomkostnader som boende och barnomsorg (Statistikmyndigheten 2017 *Att mäta fattigdom*). Rädda Barnens definition av barnfattigdom utgår från ett sammansatt mått, som omfattar barn i familjer med antingen låg inkomststandard, med försörjningsstöd eller med både låg inkomststandard och försörjningsstöd (Rädda Barnen *Barnfattighedsrapport 2021*). Att Rädda barnen tillämpar ett sammansatt mått, motiveras bland annat den låga samstämmigheten mellan de två delmått. Det finns flera skäl till detta. Ett är tidsaspekten: en familj kan vara berättigad till försörjningsstöd under en del av året, men ha bättre inkomster andra delar av året och därmed inte längre ha rätt till försörjningsstöd. Andra familjer med små inkomster avstår av olika skäl från att söka försörjningsstöd, eller beviljas inte stödet för att de exempelvis inte säljer sin bil. I Rädda barnens senaste Barnfattighedsrapport (2021) anges att barnfattigheden 2019 uppgick till 9,2 procent av alla barn i Sverige. 4,8 procent av barnen levde i hushåll med försörjningsstöd och 3,3 procent av barnen som levde i hushåll med enbart låg inkomststandard. 1,1 procent av barnen fanns i en överlappande grupp där hushållet både hade försörjningsstöd och låg inkomststandard.

Föreningsstödet inom Socialförvaltningen Hisingen

Föreningsstödet arbetar aktivt tillsammans med föreningslivet för att öka och möjliggöra deltagande för barn och ungdomar i föreningsverksamhet. Det görs på flera olika sätt. Förvaltningen har bland annat ett lokalt föreningsbidrag där föreningar kan söka bidrag för att genomföra aktiviteter som är gratis och öppna för alla. Det är vanligt att föreningar söker bidrag för att genomföra exempelvis lovverksamhet och testa på verksamhet. I samband med det får också föreningar möjlighet att rekrytera nya målgrupper/medlemmar till sin verksamhet. I de lokala anvisningarna för föreningsbidrag står det också att vuxna och seniorer prioriteras om det även gynnar barn och ungdomar.

Det görs också satsningar tillsammans med bland annat RF-SISU Västra Götaland och IOFF (Idrotts och föreningsförvaltningen) där man genom ett IOP (Idéburet offentligt partnerskap) över staden vill ge barn och unga en aktiv och meningsfull fritid. I det ingår bland annat ett särskilt fokus på att öka föreningsdeltagande i områden och bland målgrupper där föreningsdeltagandet är lågt. Där prioriteras också aktiviteter som barn och vuxna kan göra tillsammans. Förvaltningen samverkar även med Skola som arena och Lights On. Där huvudmålet är att barn och unga ska få mer jämlika uppväxtvillkor och där skolorna är mötesplats för olika aktiviteter. En del av den verksamheten ger barn och unga en möjlighet att komma i kontakt med föreningslivet och delta i gratis aktiviteter som oftast sker i direkt anslutning efter att skolan är slut för dagen.

Förvaltningens bedömning

Socialförvaltningen Hisingen avstyrker motionens förslag med hänvisning till att socialtjänstlagen (2001:453) och Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd (SOSFS 2013:1) ger socialtjänsten möjlighet att inom befintlig handläggningsprocess, tillgodose behovet hos barn i familjer som uppbär ekonomiskt bistånd att delta i föreningsliv. Vidare bedömer förvaltningen att det innebär risker utifrån likställighetsprincipen som uttrycks i 2 kap. 3 § kommunallagen, om ett riktat ekonomiskt bidrag till utgifter för deltagande i föreningsliv endast görs tillgängligt för barn vars föräldrar uppbär ekonomiskt bistånd, då gruppen barn som lever i ekonomisk utsatthet är större än så.

Föreningsstöd Hisingen arbetar idag aktivt med öka deltagandet i föreningslivet och bedömer att det arbetet utifrån förutsättningarna är tillräckligt. I det befintliga arbetet finns det ett antal utmaningar för att öka deltagandet för barn och deras föräldrar i utsatta områden. Bland annat handlar det om möjligheten till ändamålsenliga lokaler, rekrytera nya ledare, nå ut till prioriterade målgrupper och se över nuvarande riktlinjer och anvisningar för det lokala föreningsbidraget inom Socialförvaltningen idag.

Socialförvaltningen Hisingen

Christina Alvelin

Karita Saapunki Björk

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef

Yttrande avseende Motion av Bettan Andersson (V) och Erik Norén (V) om att öka möjligheterna för barn som lever i ekonomisk utsatthet att delta i föreningslivet

§ 185, N163-0148/22

Ärendet

En remiss har inkommit till socialnämnden avseende Motion av Bettan Andersson (V) och Erik Norén (V) om att öka möjligheterna för barn som lever i ekonomisk utsatthet att delta i föreningslivet. I motionen föreslås att socialnämnderna får i uppdrag att ta fram riktlinjer för hur ekonomiskt bistånd ska kunna ges till barnfamiljer för att betala avgifter och utgifter kopplat till barnens idrottsaktiviteter. Vidare föreslås att Idrotts- och föreningsnämnden och socialnämnderna får i uppdrag att i samverkan med föreningar vidta åtgärder för att öka deltagande inom idrotten och föreningslivet bland barn och deras föräldrar i utsatta områden. Idrotts- och föreningsnämnden föreslås också få i uppdrag att ta fram riktlinjer för hur de kan stötta föreningar ekonomiskt i de fall de inte tar in medlemsavgifter för barn som lever i ekonomisk utsatthet och inte har råd att betala medlemsavgifter eller liknande till föreningen.

Handling

Förvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2022-02-21.

Yttrande från Socialdemokraterna daterat 2022-04-21.

Yttrande från Sverigedemokraterna daterat 2022-04-26.

Notering

Sverigedemokraterna meddelar att man inte medverkar i beslutet med hänvisning till eget yttrande för motivering.

Yrkanden

Frida Tånghag (V) yrkar bifall till motionens intentioner.

Johan Fält (M) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Proposition

Ordföranden ställer proposition på de båda yrkandena och finner att socialnämnden beslutat enligt förvaltningens förslag.

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2022-04-26

Beslut

1. Socialnämnd Nordost beslutar att avstyrka motionen med hänvisning till att befintliga riktlinjer och pågående arbete med frågorna uppfyller motionens intentioner.
2. Socialnämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till stadsledningskontoret.
3. Socialnämnden förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Reservation

Vänsterpartiet och Miljöpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Expedieras

Stadsledningskontoret

Dag för justering

2022-04-26

Vid protokollet

Sekreterare

Annika Funkqvist

Ordförande

Johan fält

Justerande

Frida Tånghag

Yttrande

Socialdemokraterna

2022-04-21

Yttrande angående motion av Bettan Andersson (V) och Erik Norén (V) om att öka möjligheterna för barn som lever i ekonomisk utsatthet att delta i föreningslivet

Yttrandet

Att delta i föreningslivet är viktigt för barn, inte minst för att en meningsfull fritid bidrar till att minska sannolikheten att man som ung hamnar i ett sammanhang där det finns en risk att man faller in på den kriminella banan. Vi socialdemokrater avser hantera motionen med tillhörande remissvar i sin helhet när denna når kommunstyrelsen.

2022-04-26

Socialnämnd Nordost
Yttrande

Ärende 30

Yttrande avseende Motion av Bettan Andersson (V) och Erik Norén (V) om att öka möjligheterna för barn som lever i ekonomisk utsatthet att delta i föreningslivet

Yttrandet:

Sverigedemokraterna avstår i beslut då vi avvaktar ställningstagande fram till det att motionen kommer till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Sverigedemokraterna

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2022-02-21

Diarienummer N163-0148/22

Handläggare

Lisa Klein, Sofi Tillberg

Telefon: 031-365 00 00

E-post: lisa.klein@socialnordost.goteborg.se,sofi.tillberg@socialnordost.goteborg.se

Yttrande avseende Motion av Bettan Andersson (V) och Erik Norén (V) om att öka möjligheterna för barn som lever i ekonomisk utsatthet att delta i föreningslivet

Förslag till beslut

1. Socialnämnd Nordost beslutar att avstyrka motionen med hänvisning till att befintliga riktlinjer och pågående arbete med frågorna uppfyller motionens intentioner.
2. Socialnämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till stadsledningskontoret.
3. Socialnämnden förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Sammanfattning

En remiss har inkommit till socialnämnden avseende Motion av Bettan Andersson (V) och Erik Norén (V) om att öka möjligheterna för barn som lever i ekonomisk utsatthet att delta i föreningslivet. I motionen föreslås att socialnämnderna får i uppdrag att ta fram riktlinjer för hur ekonomiskt bistånd ska kunna ges till barnfamiljer för att betala avgifter och utgifter kopplat till barnens idrottsaktiviteter. Vidare föreslås att Idrotts- och föreningsnämnden och socialnämnderna får i uppdrag att i samverkan med föreningar vidta åtgärder för att öka deltagande inom idrotten och föreningslivet bland barn och deras föräldrar i utsatta områden. Idrotts- och föreningsnämnden föreslås också få i uppdrag att ta fram riktlinjer för hur de kan stötta föreningar ekonomiskt i de fall de inte tar in medlemsavgifter för barn som lever i ekonomisk utsatthet och inte har råd att betala medlemsavgifter eller liknande till föreningen. Förvaltningen föreslår att socialnämnden avstyrker motionen med hänvisning till att befintliga riktlinjer och pågående arbete med frågorna uppfyller motionens intentioner. Socialtjänstlagen (2001:453) och Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd (SOSFS 2013:1) ger socialtjänsten möjlighet att inom befintlig handlägningsprocess tillgodose behovet hos barn i familjer som uppbär ekonomiskt bistånd att delta i föreningsliv. Vidare bedömer förvaltningen att det utifrån likställighetsprincipen som uttrycks i 2 kapitlet 3 § kommunallagen, innebär risker med ett riktat ekonomiskt bidrag till utgifter för deltagande i föreningsliv som endast görs tillgängligt för barn vars föräldrar uppbär ekonomiskt bistånd. Gruppen barn som lever i ekonomisk utsatthet är större än så. Förvaltningen erbjuder redan idag olika aktiviteter och mötesplatser för alla barn och ungdomar, och bedömningen är att Skola som arena möter intentionerna i motionen. Befintliga resurser föreslås läggas på att

förstärka och utveckla arbetet med denna samverkansmodell i stället för att utveckla nya uppdrag.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Att införa ett nytt ekonomiskt bistånd för avgifter och utgifter kopplat till barns deltagande i idrottsaktiviteter skulle medföra ökade kostnader för förvaltningen, både i bemärkelse av det bistånd som skulle betalas ut, och i bemärkelse av administration och hantering. Som det ser ut idag, ingår utgifter för ”lek och fritid”, det vill säga kostnader för vanliga fritidsaktiviteter, som en del av riksnormen och medför ingen administration utöver det ordinarie handläggningsarbetet. Det är svårt att uppskatta en kostnad för det ekonomiska bistånd som föreslås i remissen, utifrån att det beror på stödets omfattning, hur målgruppen för stödet definieras, samt hur stor andel av målgruppen som ansöker om bidraget.

Ett nytt uppdrag om att i samverkan med föreningar vidta åtgärder för att öka deltagande inom idrotten och föreningslivet kommer att kräva resurser, både till föreningsbidrag och till annat stöd och samverkan med föreningslivet. Utifrån förutsättningarna i budget så genomför förvaltningen redan idag samverkan med föreningar bland annat genom arbetet med föreningsbidrag och Skola som arena.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Barn som växer upp i ekonomisk utsatthet får inte bara erfara materiella konsekvenser. Även deras möjligheter inom andra områden kan påverkas. Det kan exempelvis leda till utanförskap, svagare skolprestationer, psykisk ohälsa, samt risk för missbruk och kriminalitet i vuxenlivet. Forskning har visat att organiserade fritidsaktiviteter har klart positiva effekter på barns hälsa, men att barn till föräldrar som är låginkomsttagare, eller som bor i utsatta områden, inte alls har samma tillgång till detta i jämförelse med barn till föräldrar som är högutbildade eller har högre inkomster (Behtoui et al. 2020, Ungdomars fritidsaktiviteter: deltagande, möjligheter och konsekvenser).

Alla barn har enligt barnkonventionen rätt till lek och fritid, vilket ibland är förenat med kostnader. Socialtjänsten har inom sitt arbete med ekonomiskt bistånd ett ansvar att uppmärksamma barns situation och säkerställa barnens rättigheter enligt barnkonventionen, även om det är föräldrarna som ansöker om bistånd. Riksnormen, vilken används som utgångspunkt i arbetet med ekonomiskt bistånd, omfattar utgifter för barns fritid, vilket exempelvis avser avgifter och utgifter kopplat till idrottsaktiviteter. Utöver riksnormen, kan socialtjänsten enligt Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd (SOSFS 2013:1), i vissa fall fatta beslut om ytterligare bistånd till fritidsaktiviteter, exempelvis till barn i familjer med långvarigt biståndsbehov.

Samråd

Ärendet skickas till ungdomsråden för information och möjlighet att lämna synpunkter inför socialnämndens sammanträde.

Samverkan

Information om ärendet ges till de fackliga organisationerna vid förvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 19 april 2022.

Bilagor

1. Motion av Bettan Andersson (V) och Erik Norén (V) om att öka möjligheterna för barn som lever i ekonomisk utsatthet att delta i föreningslivet

Ärendet

En remiss har inkommit till socialnämnden avseende Motion av Bettan Andersson (V) och Erik Norén (V) om att öka möjligheterna för barn som lever i ekonomisk utsatthet att delta i föreningslivet. Remissen har skickats till Idrotts- och föreningsnämnden samt de fyra socialnämnderna för yttrande. Svar ska skickas till stadsledningskontoret senast den 27 april, märkt med diarienummer 0190/22.

Beskrivning av ärendet

Sammanfattning av motionen

Enligt motionen upplever barn till föräldrar som har lägre utbildning, låg inkomst eller är utlandsfödda en sämre fritid än andra barn. Deltagande i organiserade idrottsföreningar är ojämnt. Många familjer har inte råd att betala medlemsavgiften och ibland är det bara några hundralappar som avgör om barnet kan vara med eller inte. Sport är dyrt, förutom medlemsavgiften är det utrustning som kläder och skor, eventuella skydd, och bollar. Utöver det är det träningsläger, cuper och liknande som ofta kan gå på flera tusen kronor för en familj. Idrottsföreningar är en självklar del av civilsamhället att samverka med för att fånga upp flera barn, och då framför allt i de områden där många människor bor och lever i ekonomisk utsatthet. Enligt motionen kämpar många föreningar i Göteborg för att behålla ungdomarna som medlemmar, särskilt de föreningar som är verksamma i stadsområden med högre andel personer som lever i socioekonomisk utsatthet. Idrottsföreningar är en självklar del av civilsamhället att samverka med för att fånga upp flera barn, och då framför allt i de områden där många människor bor och lever i ekonomisk utsatthet. I vissa fall ser föreningarna ”mellan fingrarna” och kräver inte in medlemsavgifter för de barn som de vet har det tufft ekonomiskt. Men det kan inte hänga på att enskilda ledare gör avsteg från regelverket utan att det behöver finnas strukturer för detta. För den som ansöker om försörjningsstöd ingår omkostnader som rör barn, och där ska till exempel avgift till idrottsföreningar ingå, vilket enligt motionen inte räcker. En översyn krävs av hur ekonomiskt bistånd ska kunna ges till föräldrar som söker för att kunna betala sina barns fritidsvanor.

I motionen föreslås Kommunfullmäktige besluta att:

1. Socialnämnderna får i uppdrag att ta fram riktlinjer för hur ekonomiskt bistånd ska kunna ges till barnfamiljer för att betala avgifter och utgifter kopplat till barnens idrottsaktiviteter.
2. Idrotts- och föreningsnämnden och socialnämnderna får i uppdrag att i samverkan med föreningar vidta åtgärder för att öka deltagande inom idrotten och föreningslivet bland barn och deras föräldrar i utsatta områden.
3. Idrott och föreningsnämnden får i uppdrag att ta fram riktlinjer för hur de kan stötta föreningar ekonomiskt i de fall de inte tar in medlemsavgifter för barn som lever i ekonomisk utsatthet och inte har råd att betala medlemsavgifter eller liknande till föreningen.

Utgifter för fritidsaktiviteter inom arbetet med ekonomiskt bistånd

Socialnämndernas inriktning för arbetet med ekonomiskt bistånd preciseras i Göteborgs Stads riktlinje för individuellt ekonomiskt stöd. En utgångspunkt vid socialnämndens prövning är att biståndet ska tillförsäkra den enskilde en skälig levnadsnivå. Göteborgs Stad tillämpar den så kallade riksnormen som det stadgas om i 4 kapitlet 3 § Socialtjänstlagen (SoL). Riksnormen anger skäliga kostnader för ett antal utgiftsområden

och grundar sig på Konsumentverkets senaste pris- och konsumtionsundersökningar. Utgifter för ”lek och fritid”, det vill säga kostnader för vanliga fritidsaktiviteter, samt viss motion och kultur, är ett av utgiftsområdena som tillgodoses inom riksnormen.

Riksnormen är uppdelad i olika poster där Göteborg har valt att kostnadsätta dessa poster som stöd i handläggningen och som exempel för den enskilde om rimlighet i de olika kostnadsposterna. Delposten för ”lek och fritid” ligger på mellan 756–812 kronor per månad för hemmaboende barn och ungdomar i åldrarna 7–20 år. Ett hushåll kan utifrån ovanstående beviljas 4 536 kronor i ekonomiskt bistånd per halvår för delposten lek- och fritidsutgifter för ett barn som är 7 år. Utslaget på ett helt år blir summan för delposten lek- och fritidsaktiviteter 9 072 kronor för samma barn. Att riksnormens kostnadsposter inte är styrande, utan tillämpas för att informera den enskilde om den tänkta fördelningen mellan olika utgiftsområden, överensstämmer med intentionerna i socialtjänstlagen (2001:453) och dess principer om individens ansvar och självbestämmande. Riksnormhöjningen av beräkningen för försörjningsstöd som beslutats av kommunfullmäktige för 2022 innefattar en indexuppräknings, vilken innebär att barn och unga har samma möjligheter till en skälig livsnivå som tidigare år.

Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd (SOSFS 2013:3) anger att socialnämnden i vissa fall bör beräkna kostnaderna enligt riksnormen till en högre nivå. I råden anges att detta bland annat kan gälla barns fritidsaktiviteter i familjer med ett långvarigt bidragsbehov.

Fritidspeng i socialtjänstlagen (2001:453) under perioden 2014–2016

Den 1 juli 2014 infördes bestämmelser om fritidspeng i socialtjänstlagen (2001:453). Bestämmelserna innebar att familjer med försörjningsstöd och barn i årskurs 4–9 hade möjlighet att söka ekonomisk ersättning i sin kommun för barnens fritidsaktiviteter. Syftet var att skulle ge ökade möjligheter för barn som lever i ekonomisk utsatthet att delta i fritidsaktiviteter. Fritidspengen var en ersättning för kostnader som avsåg fritidsaktiviteter, inte ett ekonomiskt bistånd som skulle behövsprövas. Bestämmelsen i socialtjänstlagen om fritidspeng togs bort den 1 januari 2016. I samband med detta höjdes istället riksnormen för barn med 100–250 kronor.

Kommunernas erfarenheter från den relativt korta period som bestämmelsen om fritidspeng tillämpades skiljde sig åt (Socialstyrelsen 2015 Fritidspeng för barn i hushåll med försörjningsstöd: Beskrivning av kommunernas arbete med reformen). Vissa kommuner tyckte satsningen fungerade väl, andra menade att kriterierna var för snäva för att tillgodose barns behov i ekonomiskt utsatta familjer på ett likvärdigt sätt. Flera kommuner förordade den generella höjningen av riksnormen som kom att realiseras i samband med att bestämmelsen om fritidspeng togs bort.

Barn i ekonomisk utsatthet - definition

I Sverige finns det inte några givna kriterier en person ska uppfylla för att betraktas som fattig eller någon entydig definition av hur fattigdom och ekonomisk utsatthet ska mätas. Låg inkomststandard, som är ett absolut mått, används för att klassa hushåll med låga inkomster och innebär att inkomsterna inte räcker för att betala för nödvändiga levnadsomkostnader som boende och barnomsorg (Statistikmyndigheten 2017 Att mäta fattigdom). Rädda Barnens definition av barnfattigdom utgår från ett sammansatt mått, som omfattar barn i familjer med antingen låg inkomststandard, med försörjningsstöd eller med både låg inkomststandard och försörjningsstöd (Rädda Barnen

Barnfattighedsrapport 2021). Att Rädda barnen tillämpar ett sammansatt mått motiveras bland annat av den låga samstämmigheten mellan de två delmåten. Det finns flera skäl till detta. Ett är tidsaspekten: en familj kan vara berättigad till försörjningsstöd under en del av året men ha bättre inkomster andra delar av året och därmed inte längre ha rätt till försörjningsstöd. Andra familjer med små inkomster avstår av olika skäl från att söka försörjningsstöd eller beviljas inte stödet för att de exempelvis inte säljer sin bil. I Rädda Barnens senaste Barnfattighedsrapport (2021) anges att barnfattigheden 2019 uppgick till 9,2 procent av alla barn i Sverige. 4,8 procent av barnen levde i hushåll med försörjningsstöd och 3,3 procent av barnen som levde i hushåll med enbart låg inkomststandard. 1,1 procent av barnen fanns i en överlappande grupp där hushållet både hade försörjningsstöd och låg inkomststandard.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen föreslår att socialnämnden avstyrker motionen med hänvisning till att befintliga riktlinjer och pågående arbete med frågorna uppfyller motionens intentioner.

Socialtjänstlagen (2001:453) och Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd (SOSFS 2013:1) ger socialtjänsten möjlighet att inom befintlig handläggningsprocess tillgodose behovet hos barn i familjer som uppbär ekonomiskt bistånd att delta i föreningsliv. Det finns möjlighet att fatta beslut om ytterligare bistånd utöver den riksnorm som används som utgångspunkt i arbetet med ekonomiskt bistånd. Att införa ett ekonomiskt bidrag för kostnader kopplat till fritidsaktiviteter för barn som ingår i hushåll som uppbär försörjningsstöd, innebär risker utifrån likställighetsprincipen som uttrycks i 2 kapitel 3 § kommunallagen, då barn i hushåll med enbart låg inkomststandard inte ges möjlighet till detta stöd. Socialnämndernas arbete med ekonomiskt bistånd omfattar inte alla barn som lever i ekonomisk utsatthet.

För att bidra till en rik och meningsfull fritid för alla barn och ungdomar oavsett bakgrund och förutsättningar erbjuder förvaltningen i enlighet med nämndens reglemente olika aktiviteter och mötesplatser (inklusive områdessamverkan) inom stadsområde Nordost. Föreningar kan söka föreningsbidrag och förvaltningen är en aktiv part när det gäller insatser inom folkhälsoarbete. I Nordost finns 17 mötesplatser för unga och 250 föreningar med verksamhet för barn och unga.

Föreningar söker bland annat bidrag för att genomföra aktiviteter som är gratis och öppna för alla, såsom lovverksamhet och prova på-verksamhet. I samband med dessa ges också möjlighet att rekrytera nya målgrupper/medlemmar till sin verksamhet. Det finns dock utmaningar, såsom möjligheten till ändamålsenliga lokaler, rekrytering av nya ledare och att nå ut till prioriterade målgrupper. Kontinuerligt deltagande i en förening handlar även om utrustning, transporter och läger. Tillgång till utrustning går idag till viss mån att lösa med hjälp av fritidsbanken, men det är tillfälliga lån och för deltagande i föreningar behövs en mer långsiktig lösning. Ytterligare något som försvårar är att många föräldrar inte har körkort.

Förvaltningen arbetar enligt modellen ”Skola som arena” med syfte att utjämna skillnader i barns uppväxtvillkor. Genom att erbjuda kostnadsfria fritidsaktiviteter i direkt anslutning till skoldagen och på skolan nås barn och ungdomar som inte deltar i andra fritidsaktiviteter. Det resulterar i att fler barn får en mer jämlik tillgång till kultur- och fritidsaktiviteter. I Nordost finns Skola som arena på grundskolor i Bergsjön, Lövgärdet, Rannebergen, Hammarkullen och Hjällbo. I detta arbete ingår också ”Lights On”-

skolorna, en samverkan med Framtidskoncernen och Grundskoleförvaltningen. Skola som arena är en samverkansform där engagemang och resurser tas tillvara i ett geografiskt område, med barnets behov i centrum. Det bygger på samverkan mellan offentlig sektor, näringsliv, civilsamhälle och medborgare där olika aktörer arbetar tillsammans med barnen och de vuxna för att skapa lösningar. Att en förening serverar frukost innan första lektionen startar, en annan erbjuder möjligheten att prova på olika sporter och en grupp föräldrar ger läxhjälp direkt efter sista lektionen visar på olika sätt att möta familjers utmaningar utan kostnad, men genom samverkan. Förvaltningen föreslår att befintliga resurser läggs på att förstärka och utveckla arbetet med ”Skola som arena” i stället för att utveckla nya uppdrag.

Olika satsningar görs även mellan andra parter i staden, bland annat mellan RF-SISU Västra Götaland och Idrotts- och föreningsförvaltningen (IoFF) som genom ett IOP (Idéburet offentligt partnerskap) vill ge barn och unga en aktiv och meningsfull fritid. I detta ingår ett särskilt fokus på att öka föreningsdeltagande i områden och bland målgrupper där föreningsdeltagandet är lågt. Aktiviteter som barn och vuxna kan göra tillsammans prioriteras.

Socialförvaltning Nordost

Gitte Caous
Förvaltningsdirektör

Ing-Marie Larsson
Avdelningschef

Handling 2022 nr 9

Motion av Bettan Andersson (V) och Erik Norén (V) om att öka möjligheterna för barn som lever i ekonomisk utsatthet att delta i föreningslivet

Alla barn har rätt till en meningsfull fritid med allt vad det innebär. Dock vet vi att barn till föräldrar som har lägre utbildning, låg inkomst eller är utlandsfödda upplever en sämre fritid än andra barn. Deltagande i organiserade idrottsföreningar är ojämnt. Samtidigt vet vi att till exempel idrottsföreningar har en unik möjlighet att bryta segregation och utanförskap, då barn möts över skolgränser och mellan bostadsområden

Enligt organisationen Majblommans riksförbund är en av de vanligaste ansökningarna till dem att barn vill få pengar att betala medlemsavgift till en idrottsförening eller simskola. Många familjer har helt enkelt inte råd att betala medlemsavgiften och ibland är det bara några hundralappar som avgör om barnet kan vara med eller inte. Sport är dyrt, förutom medlemsavgiften är det utrustning som kläder och skor, eventuella skydd, och bollar. Utöver det är det träningsläger, cuper och liknande som ofta kan gå på flera tusen kronor för en familj.

Många föreningar i Göteborg kämpar för att behålla ungdomarna som medlemmar, särskilt de föreningar som är verksamma i stadsområden med högre andel personer som lever i socioekonomisk utsatthet.

För oss är idrottsföreningar en självklar del av civilsamhället att samverka med för att fånga upp flera barn, och då framförallt i de områden där många människor bor och lever i ekonomisk utsatthet. Idag hänger mycket på enskilda ledare och föreningars goda vilja. I vissa fall ser föreningarna ”mellan fingrarna” och kräver inte in medlemsavgifter för de barn som de vet har det tufft ekonomiskt i familjen. Men vi menar att det inte kan hänga på att enskilda ledare gör avsteg från regelverket utan att det behöver finnas strukturer för detta. Dessutom blir det högt ställda krav på ledare att försöka se och veta vilka barn det gäller. För den som ansöker om försörjningsstöd ingår omkostnader som rör barn, och där ska till exempel avgift till idrottsföreningar ingå. Dock vet vi att det inte räcker. Vi menar att det krävs en översyn av hur ekonomiskt bistånd ska kunna ges till föräldrar som söker för att kunna betala sina barns fritidsvanor.

Vänsterpartiet vill att fler barn och unga ska kunna idrotta eller vara med i en förening. Att ha en meningsfull fritid ska inte bero på vad dina föräldrar har för inkomst. Även om du råkar växa upp i en familj där inkomsten är så pass låg att föräldrar uppstår försörjningsstöd ska du ha samma möjligheter som alla andra barn. Folkhälsa och fritid

kan inte vara något endast för ett fåtal. Göteborg är segregerat och ojämlikheten mellan människor i olika områden är stor. Det pratas mycket om att bryta utanförskapet. För att göra det krävs rejäla satsningar och inte bara tomt prat.

Kommunfullmäktige föreslår att besluta:

1. Socialnämnderna får i uppdrag att ta fram riktlinjer för hur ekonomiskt bistånd ska kunna ges till barnfamiljer för att betala avgifter och utgifter kopplat till barnens idrottsaktiviteter.
2. Idrotts- och föreningsnämnden och socialnämnderna får i uppdrag att i samverkan med föreningar vidta åtgärder för att öka deltagande inom idrotten och föreningslivet bland barn och deras föräldrar i utsatta områden
3. Idrott och föreningsnämnden får i uppdrag att ta fram riktlinjer för hur de kan stötta föreningar ekonomiskt i de fall de inte tar in medlemsavgifter för barn som lever i ekonomisk utsatthet och inte har råd att betala medlemsavgifter eller liknande till föreningen.

Bettan Andersson (V)

Erik Norén (V)

Svar på remiss - Motion av Bettan Andersson (V) och Erik Norén (V) om att öka möjligheterna för barn som lever i ekonomisk utsatthet att delta i föreningslivet

§ 123, N165-0080/22

Beslut

1. Socialnämnd Sydväst avstyrker motionens förslag med hänvisning till vad som framgår i förvaltningens bedömning.
2. Socialnämnd Sydväst översänder socialförvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnd Sydväst har fått en motion av Bettan Andersson (V) och Erik Norén (V) om att öka möjligheterna för barn som lever i ekonomisk utsatthet att delta i föreningslivet. Motionen har skickats för yttrande till de fyra socialnämnderna samt Idrotts- och föreningsnämnden i Göteborgs Stad.

Förvaltningen föreslår att nämnden avstyrker motionens förslag med hänvisning till att socialtjänstlagen och Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd ger socialtjänsten möjlighet att inom befintlig handlägningsprocess, tillgodose behovet hos barn i familjer som uppbär ekonomiskt bistånd att delta i föreningsliv. Vidare bedömer förvaltningen att det innebär risker utifrån likställighetsprincipen som uttrycks i 2 kap. 3 § kommunallagen, om ett riktat ekonomiskt bidrag till utgifter för deltagande i föreningsliv endast görs tillgängligt för barn vars föräldrar uppbär ekonomiskt bistånd, då gruppen barn som lever i ekonomisk utsatthet är större än så.

Förvaltningen bedömer att föreningsstöd idag arbetar aktivt med öka deltagandet i föreningslivet och bedömer att det arbetet utifrån förutsättningarna är tillräckligt. I det befintliga arbetet finns det ett antal utmaningar för att öka deltagandet för barn och deras föräldrar i utsatta områden. Bland annat handlar det om möjligheten till ändamålsenliga lokaler, rekrytera nya ledare, nå ut till prioriterade målgrupper och se över nuvarande riktlinjer och anvisningar för det lokala föreningsbidraget.

Handling

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 6 april 2022.

Yrkanden

Christian Larsson (V) och Elias Ytterbrink (MP) yrkar att nämnden ska tillstyrka motionen med den hänvisning till den argumentation som framgår i motionen.

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2022-04-27

Ordförande Lena Olinder (M), å Alliansens vägnar, samt Kjell Larsson (D) och Christian Abrahamsson (DS) yrkar bifall till förvaltningens tjänsteutlåtande, det vill säga att motionen avstyrks.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på yrkandena och finner att det egna förslaget bifallits.

Justerings

Socialnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Dag för justering

2022-04-27

Vid protokollet

Sekreterare

Niklas Hall

Ordförande

Lena Lindström Olinder (M)

Justerande

Christian Larsson (V)

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2022-04-06

Diarienummer N165-0080/22

Handläggare

Jörgen Larzon, Lotta Wikström, Robin Akbas

Telefon: 031- 366 43 00

E-post: jorgen.larzon@socialsydvast.goteborg.se

Svar på remiss - Motion av Bettan Andersson (V) och Erik Norén (V) om att öka möjligheterna för barn som lever i ekonomisk utsatthet att delta i föreningslivet

Förslag till beslut

I socialnämnd Sydväst

1. Socialnämnd Sydväst avstyrker motionens förslag med hänvisning till vad som framgår i förvaltningens bedömning.
2. Socialnämnd Sydväst översänder socialförvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.
3. Socialnämnd Sydväst förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Sammanfattning

Socialnämnd Sydväst har fått en motion av Bettan Andersson (V) och Erik Norén (V) om att öka möjligheterna för barn som lever i ekonomisk utsatthet att delta i föreningslivet. Motionen har skickats för yttrande till de fyra socialnämnderna samt Idrotts- och föreningsnämnden i Göteborgs Stad. Socialnämnderna föreslås i remissen att:

1. Socialnämnderna får i uppdrag att ta fram riktlinjer för hur ekonomiskt bistånd ska kunna ges till barnfamiljer för att betala avgifter och utgifter kopplat till barnens idrottsaktiviteter.
2. Idrotts- och föreningsnämnden och socialnämnderna får i uppdrag att i samverkan med föreningar vidta åtgärder för att öka deltagande inom idrotten och föreningslivet bland barn och deras föräldrar i utsatta områden.
3. Idrott och föreningsnämnden får i uppdrag att ta fram riktlinjer för hur de kan stötta föreningar ekonomiskt i de fall de inte tar in medlemsavgifter för barn som lever i ekonomisk utsatthet och inte har råd att betala medlemsavgifter eller liknande till föreningen.

Alla barn har enligt barnkonventionen rätt till lek och fritid, vilket ibland är förenat med kostnader. Socialtjänsten har inom sitt arbete med ekonomiskt bistånd ett ansvar att uppmärksamma barns situation och säkerställa barnens rättigheter enligt barnkonventionen, även om det är föräldrarna som ansöker om bistånd. Riksnormen, vilken används som utgångspunkt i arbetet med ekonomiskt bistånd, omfattar utgifter för barns fritid, vilket exempelvis avser avgifter och utgifter kopplat till idrottsaktiviteter. Utöver riksnormen, kan socialtjänsten enligt Socialstyrelsens allmänna råd om

ekonomiskt bistånd (SOSFS 2013:1), i vissa fall fatta beslut om ytterligare bistånd till fritidsaktiviteter, exempelvis till barn i familjer med långvarigt biståndsbehov.

Socialförvaltningen Sydväst avstyrker motionens förslag med hänvisning till att socialtjänstlagen (2001:453) och Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd (SOSFS 2013:1) ger socialtjänsten möjlighet att inom befintlig handlägningsprocess, tillgodose behovet hos barn i familjer som uppbär ekonomiskt bistånd att delta i föreningsliv. Vidare bedömer förvaltningen att det innebär risker utifrån likställighetsprincipen som uttrycks i 2 kap. 3 § kommunallagen, om ett riktat ekonomiskt bidrag till utgifter för deltagande i föreningsliv endast görs tillgängligt för barn vars föräldrar uppbär ekonomiskt bistånd, då gruppen barn som lever i ekonomisk utsatthet är större än så.

Socialförvaltningen bedömer att föreningsstöd idag arbetar aktivt med öka deltagandet i föreningslivet och bedömer att det arbetet utifrån förutsättningarna är tillräckligt. I det befintliga arbetet finns det ett antal utmaningar för att öka deltagandet för barn och deras föräldrar i utsatta områden. Bland annat handlar det om möjligheten till ändamålsenliga lokaler, rekrytera nya ledare, nå ut till prioriterade målgrupper och se över nuvarande riktlinjer och anvisningar för det lokala föreningsbidraget.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Att införa ett nytt ekonomiskt bistånd för avgifter och utgifter kopplat till barns deltagande i idrottsaktiviteter skulle medföra ökade kostnader för förvaltningen, både i bemärkelse av det bistånd som skulle betalas ut, och i bemärkelse av administration och hantering. Som det ser ut idag, ingår utgifter för ”lek och fritid”, det vill säga kostnader för vanliga fritidsaktiviteter, som en del av riksnormen och medför ingen administration utöver det ordinarie handlägningsarbetet. Det är svårt att uppskatta en kostnad för det ekonomiska bistånd som föreslås i remissen, utifrån att det beror på stödets omfattning, hur målgruppen för stödet definieras, samt hur stor andel av målgruppen som ansöker om bidraget.

Utifrån förutsättningarna i budget så klarar föreningsstöd idag uppdraget att i samverkan med föreningar möjliggöra för att barn och deras föräldrar ska kunna delta i föreningsverksamhet.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Barn som växer upp i ekonomisk utsatthet får inte bara erfara materiella konsekvenser. Även deras möjligheter inom andra områden kan påverkas. Det kan exempelvis leda till utanförskap, svagare skolprestationer, psykisk ohälsa, samt risk för missbruk och kriminalitet i vuxenlivet. Forskning (Behtoui et al. 2020 *Ungdomars fritidsaktiviteter: deltagande, möjligheter och konsekvenser*) har visat att organiserade fritidsaktiviteter har klart positiva effekter på barns hälsa, men att barn till föräldrar som är låginkomsttagare, eller som bor i utsatta områden, inte alls har samma tillgång till detta i jämförelse med barn till föräldrar som är högutbildade eller har högre inkomster. Föreningsstöd arbetar idag aktivt med uppdraget att utjämna skillnader för barn och deras föräldrar, med

tyngdpunkt på barn och ungas aktiviteter, för att nå ett mål om jämlika levnadsförhållanden.

I en utredning om ekonomiskt bistånd är utgångspunkten föräldrarnas ekonomiska situation och möjlighet till självförsörjning. Även om utredningen har ett vuxenperspektiv, ska socialtjänsten i de fall barn berörs, även se på situationen ur barnens perspektiv och säkerställa dessa barns rättigheter enligt barnkonventionen. Det innebär att handläggaren behöver ta reda på om något barn berörs när det inkommer en ansökan om ekonomiskt bistånd. Barn i familjer med långvarigt biståndsbehov kan vara särskilt utsatta, och behöver uppmärksammas med den utgångspunkten. Riksnormen används som utgångspunkt i socialtjänstens arbete med ekonomiskt bistånd, och omfattar bland annat utgifter för barns fritid. Av Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd (SOSFS 2013:3) framgår att socialtjänsten i vissa fall bör beräkna kostnaderna enligt riksnormen till en högre nivå. Det gäller bland annat barns fritidsaktiviteter, om det utifrån en individuell behovsbedömning finns skäl att bevilja bistånd utöver det som tillgodoses genom riksnormen.

Samverkan

Information i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 20 april 2022.

Bilagor

1. Motion av Bettan Andersson (V) och Erik Norén (V) om att öka möjligheterna för barn som lever i ekonomisk utsatthet att delta i föreningslivet, H 2022 nr 9

Ärendet

Socialnämnden Sydväst har fått en motion av Bettan Andersson (V) och Erik Norén (V) om att öka möjligheterna för barn som lever i ekonomisk utsatthet att delta i föreningslivet. Motionen har skickats för yttrande till de fyra socialnämnderna samt Idrotts- och föreningsnämnden i Göteborgs Stad. Nämndens yttrande på remissen ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 27 april.

Beskrivning av ärendet

Socialnämnderna föreslås i remissen att:

- Socialnämnderna får i uppdrag att ta fram riktlinjer för hur ekonomiskt bistånd ska kunna ges till barnfamiljer för att betala avgifter och utgifter kopplat till barnens idrottsaktiviteter.
- Idrotts- och föreningsnämnden och socialnämnderna får i uppdrag att i samverkan med föreningar vidta åtgärder för att öka deltagande inom idrotten och föreningslivet bland barn och deras föräldrar i utsatta områden.
- Idrott och föreningsnämnden får i uppdrag att ta fram riktlinjer för hur de kan stötta föreningar ekonomiskt i de fall de inte tar in medlemsavgifter för barn som lever i ekonomisk utsatthet och inte har råd att betala medlemsavgifter eller liknande till föreningen.

Utgifter för fritidsaktiviteter inom arbetet med ekonomiskt bistånd

Socialnämndernas inriktning för arbetet med ekonomiskt bistånd preciseras i Göteborgs Stads riktlinje för individuellt ekonomiskt stöd. En utgångspunkt vid socialnämndens prövning är att biståndet ska tillförsäkra den enskilde en skälig levnadsnivå. Göteborgs Stad tillämpar den så kallade riksnormen, som det stadgas om i 4 kap. 3 § Sol. Riksnormen anger skäliga kostnader för ett antal utgiftsområden, och grundar sig på Konsumentverkets senaste pris- och konsumtionsundersökningar. Utgifter för ”lek och fritid”, det vill säga kostnader för vanliga fritidsaktiviteter, samt viss motion och kultur, är ett av utgiftsområdena som tillgodoses inom riksnormen.

Riksnormen är uppdelad i olika poster där Göteborg har valt att kostnadssätta dessa poster som stöd i handläggningen, och som exempel för den enskilde om rimlighet i de olika kostnadsposterna. Delposten för ”lek och fritid” ligger på mellan 756–812 kronor per månad för hemmaboende barn och ungdomar i åldrarna 7–20 år. Ett hushåll kan utifrån ovanstående beviljas 4 536 kronor i ekonomiskt bistånd per halvår för delposten lek- och fritidsutgifter för ett barn som är 7 år. Utslaget på ett helt år blir summan för delposten lek- och fritidsaktiviteter 9 072 kronor för samma barn. Att riksnormens kostnadsposter inte är styrande, utan tillämpas för att informera den enskilde om den tänkta fördelningen mellan olika utgiftsområden, överensstämmer med intentionerna i socialtjänstlagen (2001:453) och dess principer om individens ansvar och självbestämmande. Riksnormhöjningen av beräkningen för försörjningsstöd som beslutats av kommunfullmäktige för 2022, innefattar en indexuppräknings, vilken innebär att barn och unga har samma möjligheter till en skälig livsnivå som tidigare år. Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd (SOSFS 2013:3) anger att socialnämnden i vissa fall bör beräkna kostnaderna enligt riksnormen till en högre nivå. I

råden anges att detta bland annat kan gälla barns fritidsaktiviteter i familjer med ett långvarigt bidragsbehov.

Fritidspeng i socialtjänstlagen (2001:453) under perioden 2014–2016

Den 1 juli 2014 infördes bestämmelser om fritidspeng i socialtjänstlagen (2001:453). Bestämmelserna innebar att familjer med försörjningsstöd och barn i årskurs 4–9 hade möjlighet att söka ekonomisk ersättning i sin kommun för barnens fritidsaktiviteter. Syftet var att skulle ge ökade möjligheter för barn som lever i ekonomisk utsatthet att delta i fritidsaktiviteter. Fritidspengen var en ersättning för kostnader som avsåg fritidsaktiviteter, inte ett ekonomiskt bistånd som skulle behovsprövas. Bestämmelsen i socialtjänstlagen om fritidspeng togs sedan bort från 1 januari 2016, i samband med detta höjdes istället riksnormen för barn med 100–250 kronor.

Kommunernas erfarenheter, från den relativt korta period som bestämmelsen om fritidspeng tillämpades, skiljde sig åt (Socialstyrelsen 2015 *Fritidspeng för barn i hushåll med försörjningsstöd: Beskrivning av kommunernas arbete med reformen*). Vissa kommuner tyckte satsningen fungerade väl, andra menade att kriterierna var för snäva för att tillgodose barns behov i ekonomiskt utsatta familjer på ett likvärdigt sätt. Flera kommuner förordade den generella höjning av riksnormen, som kom att realiserar i samband med att bestämmelsen om fritidspeng togs bort.

Barn i ekonomisk utsatthet - definition

I Sverige finns det inte några givna kriterier en person ska uppfylla för att betraktas som fattig, eller någon entydig definition av hur fattigdom och ekonomisk utsatthet ska mätas. Låg inkomststandard, som är ett absolut mått, används för att klassa hushåll med låga inkomster och innebär att inkomsterna inte räcker för att betala för nödvändiga levnadsomkostnader som boende och barnomsorg (Statistikmyndigheten 2017 *Att mäta fattigdom*). Rädda Barnens definition av barnfattigdom utgår från ett sammansatt mått, som omfattar barn i familjer med antingen låg inkomststandard, med försörjningsstöd eller med både låg inkomststandard och försörjningsstöd (Rädda Barnen *Barnfattighedsrapport 2021*). Att Rädda barnen tillämpar ett sammansatt mått, motiveras bland annat den låga samstämmigheten mellan de två delmått. Det finns flera skäl till detta. Ett är tidsaspekten: en familj kan vara berättigad till försörjningsstöd under en del av året, men ha bättre inkomster andra delar av året och därmed inte längre ha rätt till försörjningsstöd. Andra familjer med små inkomster avstår av olika skäl från att söka försörjningsstöd, eller beviljas inte stödet för att de exempelvis inte säljer sin bil. I Rädda barnens senaste Barnfattighedsrapport (2021) anges att barnfattigheden 2019 uppgick till 9,2 procent av alla barn i Sverige. 4,8 procent av barnen levde i hushåll med försörjningsstöd och 3,3 procent av barnen som levde i hushåll med enbart låg inkomststandard. 1,1 procent av barnen fanns i en överlappande grupp där hushållet både hade försörjningsstöd och låg inkomststandard.

Föreningsstödet inom Socialförvaltningen Sydväst

Föreningsstödet arbetar aktivt tillsammans med föreningslivet för att öka och möjliggöra deltagande för barn och ungdomar i föreningsverksamhet. Det görs på flera olika sätt. Förvaltningen har bland annat ett lokalt föreningsbidrag där föreningar kan söka bidrag för att genomföra aktiviteter som är gratis och öppna för alla. Det är vanligt att föreningar

söker bidrag för att genomföra exempelvis lovverksamhet och testa på verksamhet. I samband med det får också föreningar möjlighet att rekrytera nya målgrupper/medlemmar till sin verksamhet. I de lokala anvisningarna för föreningsbidrag står det också att vuxna och seniorer prioriteras om det även gynnar barn och ungdomar. Det görs också satsningar tillsammans med bland annat RF-SISU Västra Götaland och IOFF (Idrotts och föreningsförvaltningen) där man genom ett IOP (Idéburet offentligt partnerskap) över staden vill ge barn och unga en aktiv och meningsfull fritid. I det ingår bland annat ett särskilt fokus på att öka föreningsdeltagande i områden och bland målgrupper där föreningsdeltagandet är lågt. Där prioriteras också aktiviteter som barn och vuxna kan göra tillsammans. Förvaltningen samverkar även med Skola som arena och Lights On. Där huvudmålet är att barn och unga ska få mer jämlika uppväxtvillkor och där skolorna är mötesplats för olika aktiviteter. En del av den verksamheten ger barn och unga en möjlighet att komma i kontakt med föreningslivet och delta i gratis aktiviteter som oftast sker i direkt anslutning efter att skolan är slut för dagen.

Förvaltningens bedömning

Socialförvaltningen Sydväst avstyrker motionens förslag med nedanstående bedömning.

Socialförvaltningen Sydväst avstyrker motionens förslag med hänvisning till att socialtjänstlagen (2001:453) och Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd (SOSFS 2013:1) ger socialtjänsten möjlighet att inom befintlig handlägningsprocess, tillgodose behovet hos barn i familjer som uppbär ekonomiskt bistånd att delta i föreningsliv. Vidare bedömer förvaltningen att det innebär risker utifrån likställighetsprincipen som uttrycks i 2 kap. 3 § kommunallagen, om ett riktat ekonomiskt bidrag till utgifter för deltagande i föreningsliv endast görs tillgängligt för barn vars föräldrar uppbär ekonomiskt bistånd, då gruppen barn som lever i ekonomisk utsatthet är större än så.

Föreningsstöd Sydväst arbetar idag aktivt med öka deltagandet i föreningslivet och bedömer att det arbetet utifrån förutsättningarna är tillräckligt. I det befintliga arbetet finns det ett antal utmaningar för att öka deltagandet för barn och deras föräldrar i utsatta områden. Bland annat handlar det om möjligheten till ändamålsenliga lokaler, rekrytera nya ledare, nå ut till prioriterade målgrupper och se över nuvarande riktlinjer och anvisningar för det lokala föreningsbidraget inom Socialförvaltningen idag.

Beslutet ska skickas till:

Kommunstyrelsen

Jörgen Larzon

Avdelningschef

Annika Ljungh

Förvaltningsdirektör